

Sarianne Järvenpää & Tanja Poropudas

**ELÄINTEN VAIKUTUS NUORTEN PSYYKKISEEN HYVINVOINTIIN LASTEN-
SUOJELUYKSIKÖ VILLANUTUSSA**

Kokemuksia nuorten kertomana

ELÄINTEN VAIKUTUS NUORTEN PSYKKISEEN HYVINVOINTIIN LASTEN- SUOJELUYKSIKKÖ VILLANUTUSSA

Kokemuksia nuorten kertomana

Sarianne Järvenpää & Tanja Poropudas

Opinnäytetyö

Kevät 2015

Hoitotyön koulutusohjelma

Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Hoitotyön koulutusohjelma, Hoitotyön suuntaumisvaihtoehto

Tekijät: Sarianne Järvenpää & Tanja Poropudas
Opinnäytetyön nimi: Eläinten vaikutus nuorten psyykkiseen hyvinvointiin lastensuojeluyksikkö VillaNutussa – kokemuksia nuorten kertomana
Työn ohjaajat: Juha Alakulppi ja Terttu Koskela
Työn valmistumislukukausi- ja vuosi: kevät 2015 Sivumäärä: 39 + 8

Ihminen ja eläin ovat eläneet rinnakkain kautta historian. Kuitenkin vasta hiljattain ihmisen ja eläimen vuorovaikutusta on alettu tutkia tieteellisesti osana ihmisen terveyttä ja hyvinvointia. Tutkijoiden yhteinen kiinnostus nuorten hyvinvoinnista sekä henkilökohtaiset positiiviset kokemukset eläimistä, erityisesti koirista, ovat olleet tutkimuksen aihevalintaan vaikuttavia tekijöitä. Yhteistyökumppanimme, lastensuojeluyksikkö VillaNutun, toimintaperiaatteisiin on yrityksen perustamisesta lähtien kuulunut eläinavusteinen toiminta. Eläinavusteisen toiminnan tarkoituksena on lisätä toimintaan osallistuvien ihmisten hyvinvointia eri menetelmien avulla, ilman että toimintaan osallistuville olisi määritelty henkilökohtaisia tavoitteita. Tässä opinnäytetyössä tutkittiin nuorten kokemuksia eläinavusteisesta toiminnasta lastensuojelussa.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata nuorten kokemuksia eläinten vaikuttavuudesta ja merkityksestä osana lastensuojeluyksikön arkisia toimintoja. Tavoitteena oli tuottaa kokemuksellista tietoa eläinten mahdollisista vaikutuksista nuorten hyvinvointiin heidän itsensä arvioimina. Tutkimuksen tavoitteena oli myös osallistaa nuoria kehittämään eläinavusteista toimintaa VillaNutussa sekä saada tutkittua tietoa toimeksiantajan hyödynnettäväksi tulevaisuudessa.

Laadullisen opinnäytetyömme aineisto kerättiin haastattelemalla viittä nuorta, jotka olivat sijoitettuna VillaNuttuun. Nuorten kokemuksia kartoitettiin käyttämällä teemahaastattelumenetelmää, jonka avulla pyrimme lisäämään nuorten osallisuuden kokemusta. Haastattelut tehtiin kahdessa pienryhmässä, jotka nauhoitettiin. Haastatteluista saadun litteroidun aineiston analysointi toteutettiin induktiivisella sisällönanalyysillä.

Tutkimustulosten mukaan eläinavusteinen toiminta oli pääsääntöisesti vaikuttanut kaikkien haastateltavien elämään positiivisesti. Osalle haastateltavista vaikutus oli hyvinkin merkittävä, eläimet koettiin perheenjäseniksi tai ystäviksi, ja niiden läsnäolo koettiin rauhoittavana ja lohduttavana. Eläimet myös nostavat nuorissa esiin positiivisia kiintymisen tunteita, rakkautta ja hellyyttä sekä iloa. Nuoret kuvasivat eläinten opettavan vastuun ottamista, pitkäjännitteisyyttä sekä tunteiden hallintaa. Vaikka eläinten hoitamista kuvattiin osittain kuormittavaksi, koettiin se kuitenkin olennaiseksi osaksi VillaNutun arjen toimintoja.

Tämän tutkimuksen mukaan eläimillä on kokonaisvaltainen positiivinen vaikutus nuorten psyykkiseen hyvinvointiin. Tutkimustulokset painottavat myös eläinten läsnäolon tärkeyttä nuorten kuntoutumisprosessissa, mikä antaa hyvän lähtökohdan eläinavusteisen toiminnan kehittämiseen koko lastensuojelualalla.

Asiasanat: nuoret, eläimet, vuorovaikutus, hyvinvointi, lastensuojelu

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Nursing and Health Care, Option of Nursing

Authors: Sarianne Järvenpää & Tanja Poropudas

Title of thesis: Effect of Animals on Psychological Well-being: Adolescents Experiences

Supervisors: Juha Alakulppi and Terttu Koskela

Term and year when the thesis was submitted: spring 2015 Number of pages: 39 + 8

Animal and man have lived side by side throughout the history but only recently man has become interested in the animal-human interactivity and its effects on human health and well-being. The common interest of the well-being of adolescents and the personal experiences of the positive effects of animals, especially dogs, have been influencing the topic selection. The study was commissioned by the child protection unit VillaNuttu, where the animal-assisted activity has been used since its establishment in 2004. Animal-assisted activity increases participants' welfare using different kind of methods without having set any specific personal goals.

The purpose of the thesis was to study what kind of effect animals have on adolescents psychological well-being according to their own subjective experiences and how animal-assisted activity can be further developed in VillaNuttu. One objective was to produce evidence-based knowledge about the effects of animal-assisted activities to be used in the child protection unit VillaNuttu.

The research method was qualitative and the data was collected by interviewing five adolescent volunteers from VillaNuttu. The method used was a theme-based interview with open-ended questions and it was conducted in two different group interviews. Both interviews were recorded, transcribed and analyzed by content analysis. Based on the analysis the results were set forth and the conclusions made.

The main finding was that animals and animal-assisted activities had an overall positive effect on the adolescents living in VillaNuttu. For some of the interviewees the effect was significant and they regarded animals as family members or friends, and their presence was experienced calming and comforting. Furthermore the study showed that taking care of the animals was sometimes stressful, but was seen as an integral part of everyday activities in VillaNuttu. The results showed that animals taught adolescents perseverance and how to take responsibility and control feelings.

The study indicates that animals have a wide-range of positive effects on the psychological well-being of adolescents. It also emphasizes how important animal-assisted activities are for the adolescents during the rehabilitation process. This gives a good ground for developing the child protection branch towards using animal-assisted activities as a part of the rehabilitation process.

Keywords: adolescent, child protection, welfare, human animal interaction, animal-assisted activity

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	NUORUUS.....	8
2.1	Nuoruuden eri vaiheet	8
2.2	Nuoruuden kehitystehtävät.....	9
3	LASTENSUOJELU	11
3.1	Lastensuojelun eri muodot	11
3.2	Lastensuojelu numeroina	12
4	HYVINVOINTI	14
5	ELÄIMEN JA IHMISEN VUOROVAIKUTUS	16
6	ELÄINAVUSTEINEN TOIMINTA	17
7	VILLANUTTU	18
8	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	19
8.1	Tutkimustehtävä.....	19
8.2	Tutkimusmenetelmä	20
8.3	Aineiston keruu	21
8.4	Aineiston analyysi.....	22
9	TUTKIMUSTULOSTEN TARKASTELU JA JOHTOPÄÄTÖKSET	24
9.1	Eläinten merkitys nuorille	24
9.2	Eläinten herättämät tunteet nuorissa	25
9.3	Eläinten läsnäolon vaikutus nuoriin ja nuorten mielialaan	25
9.4	Tulosten tarkastelu	26
9.5	Johtopäätökset.....	27
10	POHDINTA.....	29
10.1	Tutkimuksen eettisyys	29
10.2	Tutkimuksen luotettavuus.....	31
10.3	Kehittämisehdotukset	33
10.4	Jatkotutkimushaasteet	33
	LÄHTEET	34
	LIITTEET	40

1 JOHDANTO

Eläimet ovat merkittävässä osassa ihmisten elämää niin historiassa kuin nykyajassa, mutta vasta hiljattain tätä vuorovaikutusta on alettu tutkia tieteellisesti. (McCardle & McCune & Maholmes 2011, 3). Eläinten positiivista terveysvaikutuksista on useita kansainvälisiä tutkimustuloksia, minkä vuoksi eläinten hyödyntäminen osana ihmisten hoitoa on lisääntymässä myös Suomessa. Eläimiä on alettu ottaa mukaan myös lastensuojeluyksiköihin hoidon tueksi (Salovuori 2014, 53, 84).

VillaNutussa eläimet ovat olleet osana toimintaa jo yksikön perustamisvaiheesta lähtien ja eläinten vaikutusta VillaNutun nuorten hyvinvointiin on tutkittu työntekijöiden näkökulmasta. Tarve erilaisesta viitekehyksestä käsin tehdyille tutkimustiedolle oli olemassa ja tuloksia tullaan hyödyntämään VillaNutun toimintaa kehitettäessä. Nuorten kokemusten esille tuominen ja näihin kokemuksiin perustuvan tiedon hyödynnettävyys kehitettäessä VillaNutun eläinavusteista toimintaa ovat olleet tavoitteinamme tämän prosessin ajan. Oman ammatillisen kasvun tukeminen paitsi lähdemateriaalia tutkimalla eli teoriatietoa syventämällä, mutta myös haastattelujen kautta saatujen nuorten kertomien kokemusten analysointi sekä yhdessä raporttia työstämällä saatujen tutkijantaitojen kehittyminen ovat olleet molempien tutkijoiden henkilökohtaisina tavoitteina koko tutkimusprosessin ajan.

Kiinnostus tutkia eläinten vaikutusta nuoriin nousi Tanjan henkilökohtaisista kokemuksista omassa nuoruudessa, jolloin oma koira oli tärkein henkinen tuki ja turva tunteiden myllertäessä. Sairaanhoidajaopintoja aloittaessani vuonna 2012 minulle oli selvää, että tuleva opinnäytetyönaihe tulee liittymään eläinten vaikutusten tutkimiseen ja mielellään tutkimuskohteena nuorten kokemukset. Alkuun opinnäytetyöprojekti oli yhden tekijän tutkimus, mutta myöhemmin pyysin mukaan (Sari)Annen tuomaan lisää näkökulmaa ja sen myötä myös luotettavuutta tutkimustuloksiin.

Nelinkertaisena äitinä on lasten ja nuorten hyvinvointi ollut Annen kiinnostuksen kohteena jo pitkään. Psykiatriaan syventyminen sairaanhoitajaopinnoissani on ollut minulle selvää jo hakiessani opiskelijaksi Oulun Ammattikorkeakouluun vuonna 2013. Omassa perheessäni on korostunut aina koskettamisen tärkeys ja erityisesti sen voimaannuttava vaikutus, tämän olen usein voinut todeksi todistaa lasteni kanssa. Toisinaan on ollut tärkeämpää istua lapsen kanssa sylissä kuin käydä tapahtunutta asiaa läpi sanoin. Useasti oikeita sanoja ei olisi edes voinut löytää, kosketus kertoi enemmän. Karila ym. (2013, 36) kirjoittavatkin kosketuksen olevan ihmisille yksi luonnollisimpia ja

voimakkaimpia rauhoittumisen keinoja, joka auttaa paitsi lievittämään esimerkiksi surua, pettymystä ja ahdistusta, mutta myös pahaa oloa, stressiä ja kipua. Tätä viitekehystä vasten peilattuna opinnäytetyön aiheen valinta sopii meille molemmille tutkijoille erinomaisesti.

Opinnäytetyön aiheen valinta perustuu siis sekä tutkijoiden omaan mielenkiintoon, että aiheen ajankohtaisuuteen ja työelämän tarpeisiin, koska vielä toistaiseksi eläimiä hyödynnetään Suomessa sosiaali- ja terveysalan toiminnassa vähän. Tutkittava näkökulma on uusi ja sen tutkiminen on tarpeen toiminnan kehittämistä ajatellen. Tutkimuksen tilaaja tarvitsee perusteltua tutkimustietoa myös toiminnan kilpailutuksen kannalta viranomaisia varten. On myös erittäin tärkeää, että lastensuojelun asiakkaita eli nuoria otetaan mukaan työn kehittämiseen ja tämä oli yhtenä näkökulmana miettiessämme tutkimustehtäviä.

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata mitä eläimet merkitsevät nuorille ja miten eläimet vaikuttavat VillaNuttuun sijoitettuna olevien nuorten psyykkiseen hyvinvointiin nuorten omien subjektiivisten kokemusten perusteella. Yhtenä tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää nuorten kokemuksia ja kehitysehdotuksia Villa Nutun eläinavusteisen toiminnan kehittämiseksi. Tutkimustulosten avulla tavoitteena on tuottaa kokemuksellista tietoa eläinten mahdollisista vaikutuksista hyvinvointiin sekä arjen toimintojen kehittämishaasteista nuorten itsensä arvioimina VillaNutun kasvu- ja kuntoutumisympäristössä. Tutkimustulokset tuottavat myös kokemuksellista tietoa eläinten hyödynnettävyydestä laajemmin lastensuojelussa.

Teoreettinen tausta tutkimuksessamme muodostui kansainvälisen ja kotimaisen hoitotyön kirjallisuuden ja lehtiartikkeleiden sekä aiempien tutkimusten tuottamasta tiedosta eläinavusteisesta toiminnasta, ihmisen ja eläimen vuorovaikutuksesta, nuoruudesta, lastensuojelusta ja psyykkisestä hyvinvoinnista. Empiirinen aineisto kerättiin haastattelemalla viittä VillaNuttuun sillä hetkellä sijoitettuna olevaa nuorta.

2 NUORUUS

Elämänkaarta käsitellään usein neljän elämänvaiheen eli lapsuuden, nuoruuden, aikuisuuden ja vanhuuden kautta (Vertio 1994, 9). Nuoruutta kuvataan yleensä kolmivaiheisena, vuosia kestäväenä merkittävänä ajanjaksona ja kehitysvaiheena, joka merkitsee paitsi huikeaa fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kypsymistä mutta myös laajaa ja kokonaisvaltaista persoonallisen identiteetin muutosvaihetta. (Aalberg & Siimes 2007, 11; Kronqvist & Pulkkinen 2007, 166-167; Lönnqvist ym. 2011, 562; Nurmiranta ym., 2009, 77-80; Salo & Tuunainen 1996, 135, 139, 142.)

Nuoruus ei kuitenkaan ole irrallinen ja erillinen ajanjakso, vaan edeltänyt lapsuus määrittää sitä monin tavoin. (Lönnqvist ym. 2011, 563.) Usein nuoruutta tarkastellaan eräänlaisena murros- tai siirtymävaiheena aikuisuuteen – ajanjaksona, joka sisäisten kehityshaasteiden vuoksi antaa elämälle ”uuden mahdollisuuden” läpikäydä ja työstää lapsuudessa keskeneräiseksi jääneitä kehitysvaihteita. (Lönnqvist ym. 2011, 562; Nurmiranta ym., 2009, 73; Salo & Tuunainen 1996, 141.)

Eri kulttuureilla on erilaiset käsitykset nuoruudesta ja sen kestosta (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 166; Nurmiranta ym. 2007, 72). Myllyniemen & Bergin vuonna 2013 tekemässä Nuorten vapaa-aikatutkimuksessa ilmenee, että haastateltujen 7 – 29-vuotiaiden mielestä nuoruus alkaa noin 10-vuotiaana ja päättyy noin 20-vuotiaana. Enemmistön mielestä nuoruusaika ei ole sidottu mihinkään elämän tapahtumiin kuten esimerkiksi yläasteelle siirtymiseen tai täysi-ikäiseksi tulemiseen. (Myllyniemi & Berg 2013, 16-17.)

2.1 Nuoruuden eri vaiheet

Kirjallisuudessa nuoruus on määritelty 10 – 16 vuotta kestäväksi tärkeäksi ajanjaksoksi, joka sijoittuu yleisesti ikävuosien 11 – 25 välille ja joka voidaan siis jakaa kolmeen erilliseen vaiheeseen, joista jokaisella vaiheella on omat yksilölliset kehitystehtävänsä eli haasteensa.

Ensimmäistä nuoruuden kolmesta vaiheesta kutsutaan usein varhaisnuoruudeksi, joka sijoittuu ikävuosiin 11/12 - 14/16 välille. Tätä vaihetta kuvataan myös ihmissuhteiden kriisin ajaksi, jolloin nuori irtaantuu vanhemmistaan ja suuntaa kiintymystään ja rakkauttaan esimerkiksi idoleihin. Tavallisimmin tästä vaiheesta puhuttaessa puhutaan murrosiästä, jolloin kehon anatomiset ja fysiologiset muutokset ovat suurimmassa murroksessa (mm. Kronqvist & Pulkkinen 2007, 166-167; Lönnqvist

ym. 2011, 562-564; Nurmiraanta ym. 2007, 72; Salo & Tuunainen 1996, 142-143). Kodin ulkopuolisten aikuisten merkitys nuoren elämään korostuu tässä vaiheessa merkittävästi nuoren irtautuessa tunnetasolla vanhemmistaan ja lapsuuden perheestään. (Jarasto & Sinervo 1999, 49, 61, 108.)

Toinen vaihe on nimetty yleisesti nuoruuden keskivaiheeksi, identiteettikriisiksi tai seestymiskaudeksi ja sijoittuu ikävuosien 14/16 – 18/19 välille. Tämä nuoruuden vaihe on voimakasta identiteetin rakentamisen aikaa, jolloin minäkäsitykseen liittyy keskeisesti myös seksuaali-identiteetti. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 166-167; Nurmiraanta ym. 2007, 78; Salo & Tuunainen 1996, 145-147).

Kolmatta nuoruuden vaihetta kutsutaan myöhäisnuoruudeksi ja ideologisen kriisin ajaksi, ja se sijoittuu 19 – 25 ikävuosiin. Tässä nuoruuden loppuvaiheessa nuoren maailmankuva selkiytyy ja hän pohtii omaa asemaansa maailmassa. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 166 - 167; Nurmiraanta ym. 2007, 80; Salo & Tuunainen 1996, 147 - 148). Tämän nuoruuden loppuvaiheen aikana käyttäytymisen vakiintuu ja sekä luonteen ja persoonallisuuden piirteet vakiintuvat vähitellen aikuisen persoonallisuudeksi. (Lönqvist ym. 2011, 564.)

2.2 Nuoruuden kehitystehtävät

Nuoruusajalla on omat tärkeät kehitystehtävänsä eli haasteet, jotka kohtaamalla ja selvittämällä mahdollistuu yksilön kehittyminen ja siirtyminen seuraavaan elämänavaiheeseen. (Dunderfelt 2004, 94.) Kronqvist & Pulkkinen (2007, 52) viittaavat Kehityopsykologia, matkalla muutokseen -kirjassaan kehitystehtäväteorian kehittäjän Robert J. Havighurstin vuonna 1955 julkaistuun määritelmään kehitystehtävästä seuraavasti:

”Kehitystehtävä on tehtävä, joka ilmenee tietyssä vaiheessa yksilön elämässä. Tehtävän onnistunut toteuttaminen johtaa onnellisuuteen ja menestymiseen myöhemmistä tehtävistä selviytymisessä.”

Erik H. Eriksonin kehitysteorian mukaan ihmisen elämäkulussa voidaan erottaa kahdeksan psykososiaalista vaihetta, jotka kukin meistä käy kehityksensä aikana läpi. (Jarasto, Sinervo 1999, 16.) Eriksonin mukaan nuoruusiän tavoitteena on saavuttaa eheytyneet minä-identiteetti. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 178.) Nuoruusiässä siis tapahtuu mielen persoonallisuusrakenteiden uudelleen

organisoituminen ja vakiintuminen (Vertio 1994, 9.) Mielenterveys elämäntaitona -kirjassa nuoruus-
iän tärkeiksi kehitystehtäväksi kuvataan nuoren irrottautumista lapsuudenperheestä sekä vastuun-
ottamista omasta elämästä ja siihen kuuluvista päätöksistä. (Karila-Hietala ym. 2013, 62.)

Voidaan ajatella, että nuoruusajan kehittymisen tehtävinä ovat siis oman identiteetin löytäminen,
lapsuudenperheestä ja vanhemmista irtautuminen sekä fyysiseen aikuisuuteen ja sukukypsyys-
sopeutuminen niin psykologisesti kuin fyysisestikin. Edellä mainittujen kehitystehtävien onnistunut
läpikäyminen ja ratkaiseminen antavat kyvyn rakastamiseen ja rakkauden vastaanottamiseen
(Heikkinen-Peltonen & Innamaa & Virta 2009, 19.) Ei siis ihme, että nuoruusikää kuvataan ihmisen
kehityksen suureksi murrosvaiheeksi, jonka kipuilun tuloksena nuori on kasvanut paitsi ruumiiltaan
mutta myös sielultaan aikuiseksi (Lönnqvist ym. 2011 497; Laine 1994, 145-147).

3 LASTENSUOJELU

Lastensuojelun historia Suomessa voidaan ajatella osaksi lapsuuden historiaa, sillä köyhyyden ja sotien aikana sekä hylättyjen että orpojen lasten olojen järjestäminen on ollut ensisijainen tehtävä lastensuojelussa. Se onkin yksi vanhimpia hyvinvointipoliittisia toimialoja, jotka ovat yhteiskunnallisesti säädeltyjä. Jo 1900-luvun alussa Suomessa valmisteltiin ensimmäistä lastensuojelulakia, mutta vasta 1936 laki säädettiin. Nykyinen eli Suomen kolmas lastensuojelulaki astui voimaan vuoden 2008 alusta. (Heino 2013, 57, 71, 73).

Lastensuojelulaki 13.4.2007/417. 1 luku Yleiset säännökset:

1§: Lain tarkoituksena on turvata kaikkien lasten oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun. (Lastensuojelulaki 2007. Viitattu 31.10.2014)

Lastensuojelu on lakisääteistä toimintaa, ja osaltaan se toteuttaa Unicefin Lapsen oikeuksien yleis-sopimusta. Tämän sopimuksen 39. artiklan mukaan sopimusvaltioiden on ryhdyttävä kaikkiin asianmukaisiin toimiin, jotta minkä tahansa laiminlyönnin, hyväksikäytön yms. jälkeen toipuminen ja sopeutuminen tapahtuu lapsen terveyttä, itsekunnioitusta ja ihmisarvoa edistävässä ympäristössä. Lastensuojelun ydin on siis perustaltaan varsin yksinkertainen: lapsen kehityksen ja terveyden turvaaminen ja sitä vaarantavien tekijöiden poistaminen (Heino 2013, 73; Hotari ym. 2013, 121).

Lastensuojelulaille erotellaan lapset (alle 18-vuotiaat) nuorista (18 – 21-vuotiaat). Ikä, jolloin lapsille annetaan juridinen asema tulla kuulluksi omissa asioissaan, on 12 vuotta. (Bardy 2013, 45).

3.1 Lastensuojelun eri muodot

Lapsi- ja perhekohtaisella lastensuojelulla on useita eri muotoja. Kun lapsen tilanteesta tulee tietoa sosiaalitoimistoon, tehdään lastensuojelutarpeen selvitys joko kiireellisenä tai viimeistään kolmen kuukauden kuluessa. Lastensuojelun ensisijaisia työmuotoja ovat avohuollon tukitoimet, kuten taloudellisen tuen antaminen, neuvonta ja ohjaus sekä erilaiset palvelut ja hoito. Avohuollon tukitoimenpiteenä lapsi voidaan tarvittaessa sijoittaa kodin ulkopuolelle huoltajan suostumuksella. Tällöin

huoltajan oikeudet säilyvät alaikäisen huoltajilla, jolloin he voivat keskeyttää sijoituksen niin halutessaan (Taskinen 2010, 16, 124).

Kiireellisessä sijoituksessa, josta aikaisemmin on puhuttu kiireellisenä huostaanottona, lapsi joudutaan sijoittamaan esimerkiksi vastaanottokotiin, perhehoitoon tai lastenkotiin jos lapsi on vaarassa tai muulla tavoin välittömän sijoituksen tarpeessa (Taskinen 2010, 16 – 17).

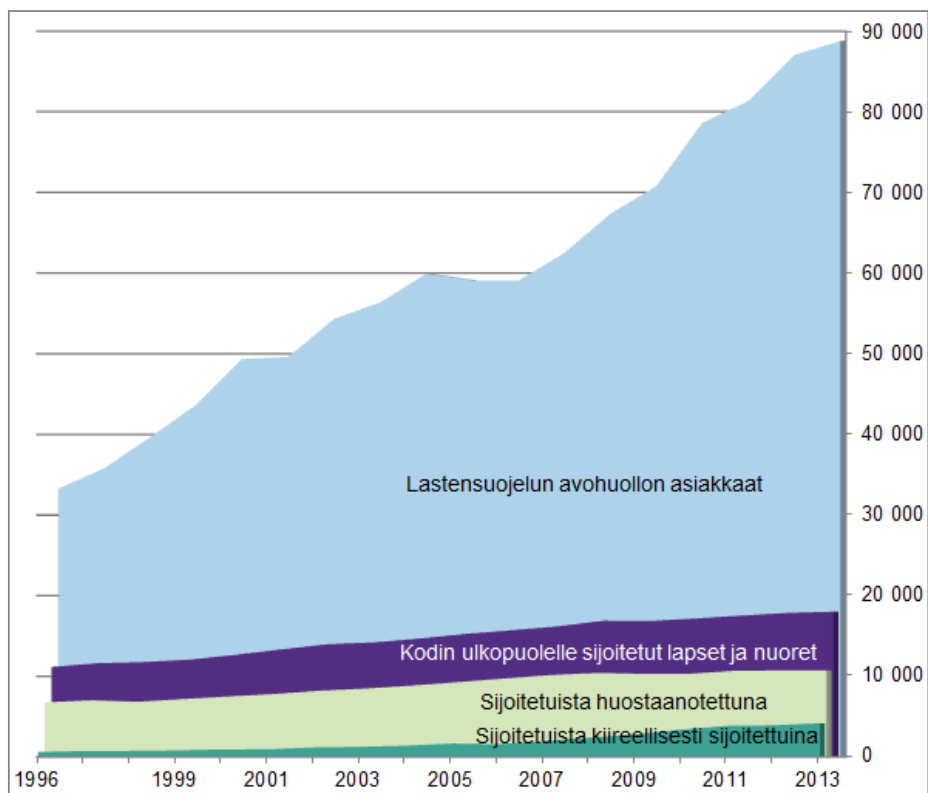
Mikäli avohuollon tukitoimet eivät riitä takaamaan lapsen turvallista kehitystä ja terveyttä on sosiaalitoimen otettava lapsi huostaan. Päätöksen huostaanotosta tekee johtava sosiaalityöntekijä, mutta jonkun asianomaisen vastustaessa sitä, päätöksen voi tehdä vain aluehallintovirasto. Niin kiireellinen sijoitus kuin huostaanottokin tulee lopettaa kun siihen ei enää ole edellytyksiä (Taskinen 2010, 17).

Sijaishuollossa lapsi sijoitetaan kodin ulkopuolelle joko huostaanoton, kiireellisen sijoituksen tai avohuollon sijoituksena. Ammatillinen perhekoti, yksityiskoti, koulukoti tai muu lastensuojelulaitos voivat toimia lapsen sijaishuoltopaikkana. Kiireellisen sijoituksen ja huostaanoton yhteydessä lapsen huolto siirtyy osittain sosiaalitoimelle (Taskinen 2010, 17, 124).

Jälkihuollolla tarkoitetaan sijaishuollon päättymisen jälkeen annettavaa tukea, joka päättyy viimeistään nuoren täyttäessä 21 vuotta. Jälkihuollon muotoja on monia, mutta kaikki tähtäävät siihen, että lapsi voisi palata takaisin kotiin tai nuoren kohdalla siihen, että hän tulisi itsenäiseksi, oman sosiaalisen turvaverkoston omaavaksi ja omillaan toimeen tulevaksi aikuiseksi (Taskinen 2010, 151).

3.2 Lastensuojelu numeroina

Suomessa lastensuojelun asiakkaina olevien lasten ja nuorten lukumäärä on kasvanut viimeiset vuosikymmenet tasaisesti. Kuviossa 1. voimme tarkastella lastensuojelun avohuollon asiakkaina sekä kodin ulkopuolella sijoitettuna olleiden lasten ja nuorten määrää vuosina 1996 – 2013. Kuviota tulkittaessa tulee THL:n mukaan huomioida, että osa lastensuojelun avohuollon asiakkaana olevista lapsista ja nuorista sisältyy kodin ulkopuolelle sijoitettuihin, joten kuviossa esitetyt lukumäärät ei voi laskea yhteen. Koko maan tasolla suhteutettuna väestön 0 - 17-vuotiaisiin lapsiin ja nuoriin, tehtiin vuonna 2013 lastensuojeluilmoitus 6 %:sta, joista uusia asiakkuuksia oli 3.5 %. (THL 2014. Viitattu 14.11.2014).

KUVIO 1. Lastensuojelun avohuollon asiakkaina sekä kodin ulkopuolella sijoitettuna olleiden lasten ja nuorten määrää vuosina 1996 – 2013. Lastensuojelu 2013 – Tilastoraportti 26/2014, THL (viitattu 14.11.2014)

Kuviosta 1 voidaan nähdä, että kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten lukumäärä oli n. 18 000 vuonna 2013. Näistä yli puolet oli sijoitettuna sijaisperheisiin, joista sukulais- tai lähiperheisiin oli sijoitettuna 12% lapsista (THL 2014. Viitattu 5.5.2015).

4 HYVINVOINTI

Hyvinvointi on käsitteenä hyvin monimerkityksellinen ja sisältää niin fyysisen, psyykkisen kuin sosiaalisenkin ulottuvuuden ja se merkitsee erilaisia asioita eri ihmisille elämän eri vaiheissa (Karila-Hietala ym. 2013, 10, Saari (toim.) 2011, 7). Uusitalo (2011, 271) mainitsee hyvinvoinnin käsitteellä viitattavan filosofiassa kaikkeen mikä on henkilölle tai muulle tuntevalle olennolle hyväksi.

Lähtökohdan lasten hyvinvoinnin tarkastelulle Suomessa muodostaa Yhdistyneiden kansakuntien Lapsen oikeuksien yleissopimus, jota tässä tutkimuksessa on käsitelty osiossa ”3. Lastensuojelu”. Muodostettaessa kokonaisvaltaista käsitystä lapsen hyvinvoinnista täytyy lapsen oma näkökulma ja subjektiiviset hyvinvointikokemukset huomioida objektiivisesti tarkasteltujen ulkoisten olosuhteiden lisäksi (Kumpulainen & Mikkola & Rajala & Hilppö & Lipponen 2014, 226).

Hyvinvointia voidaan tarkastella useista eri näkökulmista ja siihen sisältyy myös paljon sellaista, mitä objektiivisilla mittareilla ei voi mitata (Hagfors & Kajanoja 2011, 182; Hoffrén & Rättö 2011, 230). Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan mielen hyvinvointiin vaikuttavat niin yksilölliset, sosiaaliset, yhteiskunnan rakenteelliset, kulttuuriset kuin biologisetkin tekijät (THL 2013. Viitattu 31.10.2014).

Kouluterveyskyselyn 2000 – 2013 nuoret kokivat hyvinvointinsa muuttuneen pääasiassa parempaan suuntaan. Hyvinvointia kasvattivat tutkimuksen mukaan muun muassa myönteisesti kehittyneet suhteet vanhempiin sekä paremmaksi koettu terveydentila (Luopa & Kivimäki ym. 2014, 3). Koskenkangas & Rahko (2007) tutkivat nuorten hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä 9.luokkalaisten nuorten kuvaamina. Nuorten vastauksissa vaikuttavina asioina esiin nousivat opiskelu, ihmissuhteet, harrastukset, toimeentulo, asuminen, terveys, eläimet, päihteet/päihteettömyys ja vaikutusmahdollisuudet.

Elämässä aiemmin suoritettavat kehitystehtävät ovat avainasemassa puhuttaessa psyykkisestä hyvinvoinnista. Psyykkisen hyvinvoinnin voimavaroja ovat muun muassa hyvä itsetunto, hallinnan tunne, sosiaaliset suhteet sekä mielekäs tekeminen tai työ (Karila ym. 2013, 11). Itsetunnolla tarkoitetaan itsensä hyväksymistä, arvostamista ja itsensä kokemisen kyvykkääksi. Hyvällä itsetunnolla luodaan vankka pohja terveydelle, sillä arvostamalla omaa kehoaan sen laiminlyönnin mahdollisuudet pienenevät. Koko elämää ajatellen hyvän itsetunnon omaava on kiinnostunut monista

asioista, hän kokee osallisuutta, hänellä on useita sosiaalisia suhteita ja hän kokee elämänsä mielekkääksi omaa toimintaa ohjaamalla (Karila ym. 2013, 11).

Tämän hetkinen kehityspsykologinen tutkimus korostaa useiden tekijöiden monimutkaista ja dynaamista vuorovaikutusta ihmisen kehitykseen – psyykinen kehitys on ihmisen ja ympäristön vuorovaikutusta, näiden kahden välillä tapahtuvaa toimintaa (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 37). Ympäröivä maailma ja toiset ihmiset vaikuttavat oleellisesti kasvavan nuoren itsetuntoon ja persoonallisuuteen, ilman niitä kehitystä ei voi tapahtua. Erityisesti nuoren ja tämän vanhempien väliset luottamukselliset suhteet, perheen turvallinen ilmapiiri sekä tunteiden ja rakkauden näyttämisen tärkeys ovat yhteydessä nuoren hyvään itsetuntoon ja sitä kautta psyykkiseen hyvinvointiin (Rosblom ym. 1994, 50 – 51).

Hyvinvointi rakentuu arjessa ja siitä syystä olisikin tärkeää huomioida lasten eri toimintaympäristöjen vaikutukset hyvinvoinnin, oppimisen ja kehityksen tukemisessa. Toimiessaan itselleen mielekkäällä ja luontevalla tavalla, lapsi vahvistaa hyvinvointiaan ja käsitystä itsestään sekä ilmentää ajatteluaan ja tunteitaan (Kumpulainen & Mikkola ym. 2014, 238 – 239).

Hyvinvointi koostuu siis jokaiselle yksilöllisesti merkittävistä asioista, jotka muuttuvat ja muovautuvat elämän aikana. Kuitenkin voidaan lähtökohtaisesti ajatella, että perustarpeiden tyydyttäminen luo pohjan hyvinvoinnille, olipa kyse vauvasta, nuoresta tai vanhuksesta. Sajaniemi & Mäkelä (2014, 138) toteavat sosiaalisten tilanteiden olevan keskeisimpiä ja syvimpiä lähteitä hyvinvoinnin perustunteelle – ilolle. Voidaanko siis kääntäen todeta että kaikki, mikä tuottaa iloa edistää myös hyvinvointia?

5 ELÄIMEN JA IHMISEN VUOROVAIKUTUS

Ihminen ja eläin ovat eläneet rinnakkain kautta historian. Eläimillä on ollut ja on edelleen valtava merkitys niin ihmisten toimeentuloon, kuin kulttuuriin. Vuorovaikutussuhteen laatu on muovautunut elettävän ajanjakson ja kulttuurin mukana. Muinoin eläinten rooli on ollut pääsääntöisesti saaliina ja ravinnon lähteenä, mutta myöhemmin merkitys on laajentunut myös seuraeläimiin eli lemmikeiksi asti. Nykyään eläimiä hyödynnetään edellä mainittujen lisäksi monin uusin tavoin, eläimet toimivat mm. kilpailuvälineinä, elämysretkien nähtävyyksinä, lääketieteen apuvälineinä sekä osana terapiaa (Ilomäki & Lauhakangas 2002, 15-18; 63, 65; 115; Griffin, McCune, Maholmes & Hurley 2011, 3.)

Ihmisen ja eläimen vuorovaikutusta on vasta hiljattain alettu tutkia tieteellisesti osana ihmisen terveyttä ja hyvinvointia (Honkanen 2013, 12-14) Tästä tieteen suuntauksesta käytetään kansainvälistä termiä HAI eli human-animal interaction, jonka tutkimiseen on perustettu uusi tieteenala anthrozology (Griffin ym. 2011, 3; Honkanen 2013, 13) Ihmisen ja eläimen vuorovaikutuksella on todistettu useita positiivisia vaikutuksia niin fyysiseen terveyteen kuin psyykkisen hyvinvoinnin lisääntymiseen. Eläinten on todettu mm. lievittävän masennusta ja yksinäisyyden tunnetta, niiden läsnäolo lisää usein turvallisuuden tunnetta ja vähentää sosiaalisen kanssakäymisen esteitä (Vartiovaara 2004, 166-167).

Ihmisen ja eläimen vuorovaikutussuhteen erityispiirteitä on ollut vaikea määritellä, sen monitahoisuuden vuoksi (Vartiovaara 2004, 165). Lemmikki reagoi hoitajansa eleisiin, ilmeisiin, äänensävyihin ja liikkeisiin. Reaktiot ovat välittömiä seurauksia ihmisen tunnetilaa peilaten (Sinkkonen 2014, 37-38). Eläinten aitous saa myös ihmiset rentoutumaan ja riisumaan roolinsa. Eläimen kanssa voi heittäytyä leikkiin ja vastavuoroisesti sekä antaa, että saada hellyyttä (Salovuori 2014, 53).

Eläimillä on todettu olevan mm. oksitosiini-hormonin erityistä lisäävä vaikutus, jolla on tunnetusti positiivinen vaikutus mielialaan (Laukkanen 2013, 22; Vartiovaara 2004, 171). Positiiviset vaikutukset psyykkeeseen selittynevät myös sillä, että lemmikki korvaa monia psyykkisiä tunnetarpeita, kuten läheisyyden ja koskettamisen tarvetta (Sinkkonen 2013, 38). Jos ihmisten väliset suhteet ovat jääneet puutteellisiksi, eläimen merkitys kasvaa entisestään (Ikäheimo 2013, 22 ; Laukkanen 2013, 4.) Eläimet ovat taitavia lohduttajia surun tai pettymyksen kohdatessa. Huolimatta ihmisiin menetetystä luottamuksesta, moni uskoutuu eläimelle (Salovuori 2014, 84.)

6 ELÄINAVUSTEINEN TOIMINTA

Eläimiä on alettu käyttää ihmisten hoidon tukena usealla tavalla, eri tavoista esimerkkejä ovat mm. kaverikoiravierailut hoitoyksiköissä, perhehoidon ja lastensuojeluyksiköiden eläintoiminta sekä eläinavusteinen psykoterapia (Salovuori 2014, 53, 58; Ikäheimo 2013, 10). Eläimien käyttö hoidon tukena jaetaan useaan osa-alueeseen, joista eniten käytetyt ovat eläinavusteinen terapia eli animal-assisted therapy (AAT) ja eläinavusteinen toiminta eli animal-assisted activity (AAA) (Salovuori 2014, 53). Tässä opinnäytetyössä keskitymme eläinavusteisen toiminnan kuvailemiseen.

Eläinavusteisen toiminnan on tarkoitus lisätä toimintaan osallistuvien ihmisten hyvinvointia eri menetelmien avulla. (Ikäheimo 2013, 10.) Toimintaan osallistuville ei ole kuitenkaan ennalta määriteltä henkilökohtaisia tavoitteita, joihin pyritään. (Salovuori 2014, 53.) Toiminnan järjestäjän ei tarvitse olla ammattilainen, mutta hänen tulee olla eläinavusteisen toiminnan periaatteisiin perehtynyt ja toiminnassa käytettävän eläimen tulee olla tehtäväänsä soveltuva. (Ikäheimo 2013, 10.)

Eläinavusteisen toiminnan ehdottomia hyötyjä on se, että toiminta ei ole sidottu vuodenaikaan vaan sitä on mahdollista toteuttaa vuoden jokaisena päivänä. Eläinten hoito luo arkeen rutiinia ja antaa samalla oivia mahdollisuuksia kehittää mm. sosiaalisia taitoja ja vastuun ottoa sekä itsestä, että muista. Myös elämänkaareen liittyvät eri vaiheet konkretisoituvat eläinten elämänvaiheita seuraamalla (Salovuori 2014, 54, 84-85). Eläinten on huomattu vaikuttavan voimakkaasti sekä yksilö-, että ryhmätasolla lisäten mm. keskustelua (Salovuori 2014, 53, 84).

7 VILLANUTTU

VillaNuttu on lastensuojeluyksikkö, joka tarjoaa turvallisen kasvu- ja kuntoutumisympäristön yksiköön sijoitetuille lapsille ja nuorille. Yksikössä on tilat sekä kiireellisesti sijoitetuille- ja huostaan otetuille erityishoitoa vaativille lapsille ja nuorille, että avohuollon tukitoimena sijoitetuille lapsille ja nuorille (VillaNuttu 2014).

Ratkaisukeskeinen ja vuoropuhelua tukeva kasvatusta on yksi VillaNutun toiminnan tärkeimpiä kulmakiviä. Muita yksikön toimintaa ohjaavia arvoja ovat turvallisuus ja yhteiset rajat, lasten ja nuorten yksilöllisten tarpeiden huomioiminen sekä ihmissuhteiden jatkuvuuden turvaaminen. Usean alan asiantuntijoista koostuva työntekijäryhmä on lasten ja nuorten tukena ja turvana vuorokauden ympäri (VillaNuttu 2014).

Yksikkö sijaitsee aidossa maalaismiljöössä, joka mahdollistaa eläinten hyödyntämisen osana lasten ja nuorten kasvatusta ja hoitoa. Eläinten käyttö osana hoitoa onkin olennainen osa VillaNutun ideologiaa. Jokainen lapsi ja nuori osallistuu osaltaan eläinten hoitoon ja kasvatukseen yhdessä työntekijän kanssa, mikä on tärkeä osa yksikön osallistavaa kasvatustapaa (VillaNuttu 2014).

8 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Ensimmäinen yhteydenotto VillaNuttu Oy:n hyvinvointi- ja kehityspäällikkö Juha Kylliin jo syksyllä 2013, jolloin opinnäytetyön ensimmäinen yhteistyösopimus allekirjoitettiin. Toisen tutkijan vetäytyttyä toimeksiannosta Tanja haki uutta yhteistyökumppania, jolloin Anne liittyi mukaan. Ryhdyimme syyskuussa 2014 Juha Kyllin kanssa tarkentamaan aiheitamme VillaNutun ja tutkijoiden toiveitten pohjalta ja samalla sovimme myös karkean aikataulun opinnäytetyömme etenemisestä. Kävimme myös esittämässä aiheemme VillaNutun toiselle perustajalle ja yksikön psykoterapeuttina toimivalle Helena Häkkillälle, jonka jälkeen uusi yhteistyösopimus allekirjoitettiin lokakuussa 2014 ja työt pääsivät viimein alkamaan. Sovimme, että vastuuhjaaja Sari Kylli toimisi yhteyshenkilönämme. Lisäksi kävimme marraskuussa 2014 esittelemässä opinnäytetyömme suunnitelman sovitusasiasta henkilökunnalle että VillaNutun nuorille. Pidimme tätä tärkeänä, jotta he voisivat halutessaan esittää lisäkysymyksiä ollessamme paikanpäällä ja voisimme näin ollen tarpeen mukaan selvittää opinnäytetyöhön liittyviä asioita.

8.1 Tutkimustehtävä

Lopullinen aihe tutkimukseen syntyy yleensä monien neuvottelu- ja harkintavaiheiden jälkeen (Hirsjärvi ym. 2004, 60). Kylmä & Juvakka (2012, 144-145) toteavat, että aiheen valinnassa on tärkeä tarkastella sen oikeutusta ja sensitiivisyyttä saatavan hyödyn ja haittasuhteen kannalta. Sen lisäksi, että tapasimme VillaNutun henkilökuntaa, pohdimme myös työparina tarkkaan aiheemme rajausta ja sitä, kuinka aihetta lähestyisimme. Opinnäytetyön aiheemme valinta perustuu sekä tutkijoiden omaan mielenkiintoon, että aiheen ajankohtaisuuteen ja työelämän tarpeisiin. Tutkittava näkökulma on uusi ja sen tutkiminen on tarpeen toiminnan kehittämistä ajatellen. Tutkimuksen tilaaja tarvitsee tutkimustietoa myös toiminnan kilpailutuksen kannalta. Tutkimuksen tavoitteena on myös saada lastensuojelun asiakkaiden ääni kuuluviin, jolloin he omalta osaltaan voivat kehittää eläinavusteita toimintaa VillaNutussa.

Tutkimus on kuitenkin sensitiivinen sekä tutkittavien osalta, että tutkittavan ajanjakson osalta, koska tutkittavat elävät sekä fyysisesti että emotionaalisesti haasteellista elämänvaihetta lastensuojelun piiriin johtaneiden syiden vuoksi. Jari Sinkkonen (2013, 43) kertoo Karvaterapia –kirjassa kuinka traumatisoituneet ja kaltoin kohdellut lapset suhtautuvat ihmisiin varautuneesti johtuen

useista koetuista pettymyksistä ihmissuhteissa. Edelleen Sinkkonen mainitsee kokeneiden sijaisvanhempien ja perhekotien työntekijöiden kertovan, kuinka ihmisten kanssa täysin lukkiutunut lapsi voi kuitenkin ottaa luotettavaksi kokemansa eläimen ns. ”uskotukseen” ja osoittaa tälle helliä tunteita. Tämä kiintymys eläimeen voi olla Sinkkosen mielestä merkittävää psyykkisen tervehtymisen kannalta (2013, 43).

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata nuorten kokemuksia eläinten vaikuttavuudesta ja merkityksestä osana lastensuojeluyksikön arkisia toimintoja. Tavoitteena oli tuottaa kokemuksellista tietoa eläinten mahdollisista vaikutuksista nuorten hyvinvointiin heidän itsensä arvioimina. Tutkimuksen tavoitteena oli myös osallistaa nuoria kehittämään eläinavusteista toimintaa VillaNutussa sekä saada tutkittua tietoa toimeksiantajan hyödynnettäväksi tulevaisuudessa.

Opinnäytetyömme tutkimustehtävät ovat seuraavat:

1. Mitä eläimet merkitsevät nuorille?
2. Millaisia vaikutuksia eläimillä on nuoriin?

8.2 Tutkimusmenetelmä

Tutkimuksemme on laadullinen eli tulkinnallinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Tutkimusmenetelmänä käytämme yhtä laadullisen tutkimuksen yleistä tiedonhankinnanmenetelmää – haastattelua. Koska kyseessä on kvalitatiivisesti suuntautunut tutkimus, puhumme otoksen sijaan harkinnanvaraisesta näytteestä, jonka avulla pystymme tilastollisten yleistysten sijaan saamaan kokemuksellista tietoa ja näin ollen ymmärtämään tapahtumaa syvällisemmin (Hirsjärvi & Hurme 2008, 11, 58,59; Tuomi & Sarajärvi 2013, 71).

Tutkimukseen saimme viisi vapaaehtoista nuorta, jotka olivat sijoitettuna VillaNuttuun. Jokaisella tutkimukseen osallistuvalla nuorella on omakohtaista kokemusta eläinavusteisen toiminnan toteuttamisesta, joten heidän voidaan ajatella olevan luotettavia tiedonlähteitä tutkimuksessamme.

Vaikka tutkittavien ryhmä on pieni, tärkeää on, että haastateltavat henkilöt omaavat tietoa ja kokemusta tutkittavasta ilmiöstä mahdollisimman paljon. (mm. Tuomi & Sarajärvi 2013, 86; Kylmä & Juvakka 2012, 27.)

Ottaen huomioon tutkittavien lastensuojelutaustan, luottamus aikuisiin voi olla hataralla pohjalla ja haastattelutilanne voi tuntua kiusalliselta. Siitä syystä päädyimme teemahaastatteluun ryhmässä, jotta tutkittavilla on toistensa tuki haastattelutilanteessa ja VillaNutun oma eläin on myös luomassa tuttua ja turvallista ilmapiiriä. Pyrimme ottamaan tutkittavien ja tutkittavan aiheen sensitiivisyyden huomioon huolellisella ja luottamuksellisella työskentelyllä, sekä noudattamalla tutkimustöitä ohjaavia eettisiä työskentelytapoja.

Opinnäytetyössämme tiedonkeruumenetelmänä on käytetty teemahaastattelua. Haastattelurunko laadittiin teema-aluerunkona (liite 1), jonka pääteemoiksi muodostuivat aiheet: eläinten merkitys nuorille, eläinten nuorissa herättämät tunteet, eläinten läsnäolon vaikutus nuoriin, eläinten läsnäolon vaikutus nuoriin ja eläinten läsnäolon vaikutus nuorten mielialaan sekä eläinavusteisen menetelmän kehittäminen lastensuojeluyksikkö VillaNutussa. Teemojen alle laadimme muutamia tukikysymyksiä, joiden avulla pyrimme varmistamaan että jokainen teema tulee huolellisesti käytyä läpi.

Puolistrukturoitu teemahaastattelumme pohjautuu siis kysymysrunkoon, joka väljyydellään mahdollistaa avoimen ja vuorovaikutuksellisen keskustelun. Haastattelun avulla voimme päästä lähemmäksi nuoria ja heidän kokemusmaailmaa. Toisaalta nuoruuteen kuuluu etenkin länsimaissa etäännyminen aikuisten maailmasta, eivätkä nuoret välttämättä ole halukkaita kertomaan asioistaan. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 132.)

8.3 Aineiston keruu

Ennen haastatteluiden toteuttamista saimme VillaNutulta tutkimusluvan opinnäytetyöhömmme. Vastuuohjaaja Sari Kylli toimitti kirjalliset lupahakemukset haastatteluihin osallistumisesta allekirjoitettavaksi nuorille (liite 2), heidän huoltajilleen (liite 3) ja sosiaalityöntekijöille (liite 4). Yhdessä vastuuohjaajan kanssa päätimme haastattelupäivän ja kellonajan. Tarkoituksenamme oli saada haastatteluun kuusi – kahdeksan nuorta, jotka joko olivat sillä hetkellä tai olivat olleet lähimenneisyydessä sijoitettuna VillaNuttuun. Haastatteluun suostui alustavasti kuusi nuorta. Tarkoituksenamme

oli haastatella nuoria ryhmä kerrallaan siten, että kumpikin haastattelija haastatteli yhden ryhmän ja haastattelut toteutettaisiin peräkkäisinä päivinä. Totesimme kuitenkin, että olisi järkevämpää suorittaa haastattelut parina niin, että molemmat ryhmät haastateltaisiin samana päivänä muun muassa aikataulutuksen takia.

Aineiston keruumenetelmänä teemahaastattelu sopii hyvin juuri kokemusten tutkimiseen, sillä se jättää tilaa haastateltavien vapaalle kerronnalle mahdollistaen kuitenkin tarkentavien kysymysten esittämisen. Teimme teemahaastattelut kahdessa osassa, joista ensimmäisessä ryhmässä oli kolme henkeä. Toisesta ryhmästä yksi haastateltava ei saapunut paikalle, joten ryhmäkoko oli kaksi henkeä. Pattonin (1987, 58 - 59) mielestä ei ole olemassa tarkkoja suuntaviivoja tai määrättyjä raja-arvoja mietittäessä sopivaa ryhmän kokoa haastatteluihin, vaan ryhmän tulee olla tarpeeksi suuri ollakseen luotettava mutta riittävän pieni antaakseen syvyyttä ja yksityiskohtaisuutta tutkittavaan asiaan tai ilmiöön.

Ensimmäinen haastattelu toimi esitutkimuksena. Esitutkimuksen tarkoitus on antaa tutkijoille tarpeellista tietoa paitsi kokoonpanon osuvuudesta mutta myös käsiteltävien teemojen määrästä ja sopivuudesta ryhmäkeskusteluihin sekä tutkijoiden omista taidoista vetää ryhmää. (Pötsönen & Välimaa 1998, 79.) Koska esitutkimuksessa ei noussut esiin tarvetta kohdentaa kysymyksiä tarkemmin esitimme molemmille ryhmille samat teemat ja keskeiset kysymykset. Kukin haastattelu kesti noin puoli tuntia. Aiemmin aihetta esitellessämme olimme kertoneet nuorille, että emme voi tutkimuksen luotettavuuden varmistamiseksi antaa heille mitään palkkiota tai palkkaa haastatteluun osallistumisesta, vaan osallistuminen olisi täysin vastikkeetonta ja vapaaehtoista. Haastattelut suoritettiin joulukuun 2014 alussa ja ne nauhoitettiin nuorten suostumuksella.

8.4 Aineiston analyysi

Hirsjärven ja Hurmeen mukaan (2008, 92) haastattelujen tallentaminen kuuluu teemahaastattelun luonteeseen ja se myös auttaa haastattelun sujuvuutta ja tallentamalla saadaan kommunikaatiota-pahtumasta säilytetyksi haastattelun kannalta olennaisia asioita. Toinen tutkijoista litteroi eli puhtaaksikirjoitti haastattelujen äänitallenteet tekstimuotoon haastatteluja seuranneena päivänä. Litteroinnissa kaikki mahdolliset tunnistetiedot kuten nimet poistetaan ja nauhat hävitetään heti puhtaaksikirjoituksen jälkeen. Kukaan muu kuin tutkijat eivät käsittele tallenteita tai puhtaaksikirjoitettua tekstiä. Tutkimuksen luotettavuutta pyrittiin lisäämään sillä, että tutkijat tekivät litteroinnin jälkeen aineiston analysoinnin ensin erillään.

Analyysimenetelmänä käytimme teemoittelua, jonka avulla aineistosta saadaan esiin kysymyksiin sopivia vastauksia tai tuloksia. Yleensä teemoittelua käytetään, kun halutaan saada vastaus jonkin käytännön ongelman ratkaisemiseksi (Eskola & Suoranta 2008, 137). Koska keräsimme aineiston teemahaastattelun avulla oli teemoittelu sopivin analyysimenetelmä siitä huolimatta, että tutkimuskysymyksemme ei olekaan käytännön ongelma. Teemahaastattelulla kerättyä aineistoa on hyvä lähteä purkamaan haastattelurungon teemojen kautta, koska sen kokoamisessa on käytetty teoriaa ja haastattelurungon avulla aineistosta voidaan etsiä sellaisia kohtia, jotka kuvailevat kysytyjä asioita. (Eskola & Suoranta 2008, 152.) Tutkimusraportissa voidaan teemojen sisältöä kuvailla alkuperäisillä sitaateilla, jotka ovat sanatarkkoja lainauksia alkuperäisistä teksteistä. Sitaateilla voidaan myös tukea tulkintoja ja johtopäätöksiä. (Kajaanin ammattikorkeakoulu 2015.)

Analysoimme aineistoa haastattelussa olevien teemojen avulla, kumpikin tutkija tahoillaan. Luimme aineiston läpi useaan kertaan, jotta siinä esiintyvät ilmiöt ja tarinat tulisivat tutuimmiksi ja että saisimme mahdollisimman varman ja syvällisen näkemyksen itse aineistosta ennen teemoitteluun ryhtymistä. Teemoittelussa hyödynnettiin haastattelurunkoa ja eri teemojen alle tuli osin samoja osia haastattelusta, sillä niiden voitiin nähdä sisältyvän useampaan eri teemaan.

Teemoihin jaottelun jälkeen käytiin teemat ja haastattelut lävitse vielä kertaalleen jotta nähtäisiin, nouseeko uusia teemoja enää esille. Tämän tarkastuksen jälkeen aloitettiin tutkimustulosten kirjoittaminen yhdessä. Jotta tutkimukseen osallistuneiden nuorten osuus näkyisi työssä käytimme tutkimustulosten esittelyyn sitaatteja haastatteluista.

9 TUTKIMUSTULOSTEN TARKASTELU JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä osiossa käsitellään tutkimuksen tuloksia ja niistä tehtyjä johtopäätöksiä. Aineistosta nousseet tutkimustulokset ovat osittain yhteneväisiä teemahaastattelun teemojen kanssa. Parhaan kuvan haastatelluiden kokemuksista saadaan sitaattien kautta, joita on käytetty tuloksia esitellessä.

Alaotsikot jaoteltiin teemahaastattelussa käytettyjen teemojen mukaan viiteen osioon, jotka ovat eläinten merkitys nuorille, eläinten nuorissa herättämät tunteet, eläinten läsnäolon vaikutus nuoriin ja nuorten mielialaan sekä eläinavusteisen menetelmän kehittäminen VillaNutussa. Tutkimusaineiston teemat vastaavat kaikkiin tutkimuskysymyksiin.

9.1 Eläinten merkitys nuorille

Tutkimuksessamme nousi esiin eläinten merkittävä ja moninainen asema nuorten elämässä. Eläinten rooli vaihteli nuoren mukaan, osa kuvasi eläimiä perheenjäsenenä tai parhaana ystävänä, joita ilman elämä muuttuisi tyhjäksi.

”...semmonen vähän niinku paras ystävä.”

”...en määh pystyis kuvitteleen ommaa elämää ilman eläimiä.”

VillaNutussa jokaisella nuorella on säännöllisesti talon eläinten hoitovuoro ohjaavan työntekijän kanssa. Osalla nuorista on lisäksi omia eläimiä mukana VillaNutussa ja/tai oma hoitovastuueläin, jonka hoidosta nuori huolehtii itsenäisesti kokoajan. Kaikilla nuorilla omaa tai hoitovastuueläintä ei kuitenkaan ole. Hoitovuorot koettiin sekä hyvänä, että huonona asiana. Hoitovuoroja osuu kohdalle keskimäärin kerran viikossa, joka tuntui sopivalta määrältä. Kaikki haastatellut nuoret yhtä lukuun ottamatta mainitsivat myös leikkivänsä eläimen/eläinten kanssa ajoittain omaehtoisesti. Nuorten vastauksissa nousi esille erityisesti eläinten kanssa tekeminen ja eläinten myötä tuleva vastuu. Nuoret kokivat, että eläimet toivat arkeen säännöllistä tekemistä ja rutiineja.

”No, kaikki tämmöset arkiasiat niinku vähenis ja... Ois kai se vähän ehkä tyhjä olo, ku ei ois noita koiria tai no vuohia, kissoja sun muita. Niin ois kai se vähän tyhjä olo. Semmonen, että ei oo oikeen kauheesti mittään niinkö tekemistä tai näin.”

Eri eläimillä oli myös omat merkityksensä. Omaa tai hoitovastuu eläintä pidettiin tärkeämpänä kuin talon yhteisiä eläimiä. Keskustelussa kävi ilmi, että suuremman arvostuksen lisäksi omaa eläintä oltiin valmiita myös kohtelemaan paremmin, panostamalla enemmän sen kouluttamiseen ja hoitoon.

”Onhan siinä erilainen vastuu ku ne on toisen omistamia, ku sitte että jos ne on omia.”

Vastuu eläinten hoitamisesta koettiin toisaalta hyvänä, mutta toisaalta huonona asiana. Nuoret kokivat eläintenhoitovastuun suurena, eikä aina niin mieleisenä. Toisaalta eläinten hoitaminen koettiin myös mukavana ajanvietteenä. Oma tai hoitovastuueläin koettiin niin merkittävänä seurana, että sitä verrattiin ystävyyteen.

”Musta on aivan ihana käydä hoitaan niitä, että mä meen niinku muittenki eläinvuorolla hoitaan niitä. Mä voisin vaikka joka päivä hoittaa.”

9.2 Eläinten herättämät tunteet nuorissa

Eläimet herättivät nuorissa erilaisia tunteita. Tunteista eniten nousi esille positiivisia kiintymisen tunteita, rakkautta ja hellyyttä sekä iloa. Myös eläinten edesauttamat turvallisuuden ja lohdun tunteet koettiin tärkeiksi. Toisinaan eläimet omalla käytöksellään tai hoitovuoron sattuessa kohdalle myös ärsyttivät. Omaa tai hoitovastuueläintä kohtaan tunteet olivat kaikkein positiivisimpia. Vastentahtoinen hoitovuoro koettiin ärsyttävimpänä. Nuoret kokivat eri eläinten herättävän heissä erilaisia tunteita ja sen myötä eri eläinten merkitys eri tilanteissa muuttui. Surullisena hetkenä koirat koettiin parhaimpina lohduttajina.

”Itellä on niinkö ollu ainaki kiva sillai, jos on ollu vaikka paha mieli, nii on niinkö ollu joku siinä tai sillai. On se ollu paljon mukavampi ku olla vaan yksin.”

9.3 Eläinten läsnäolon vaikutus nuoriin ja nuorten mielialaan

Ensimmäisessä haastattelussa oli mukana kissa ja toisen haastattelun alussa huoneessa kävi koira. Haastateltavat nuoret kokivat kissan neutraalina, koska se pysyi omissa oloissaan koko haastattelun ajan. Jälkimmäisessä haastattelussa koira oli vain hetken huoneessa, eikä voinut sen

vuoksi vaikuttaa tilanteeseen. Yleisesti nuoret kokivat eläinten läsnäolon pääsääntöisesti mukavana seurana. Eläimet koettiin myös tärkeänä tukena ja turvana. Osa nuorista koki eläimen voivan myös häiritä käytöksellään joissain tilanteissa.

"No ehkä siinä on semmonen turvallinen olo silloin"

Nuoret kokivat eläinten vaikuttavan pääsääntöisesti positiivisesti mielialaan. Kouluun lähteminen tai ilman eläintä oleminen aiheutti suurimmalle osalle tutkimukseen osallistuneista haikeaa mielialaa. Nuoret kokivat myös kaipausta sekä huolta eläinten hyvinvoinnista poissa ollessaan.

"Mutta sitte on aivan ihana palata koulusta takasi ku se on oottamassa vastassa."

Nuorten vastauksista välittyi eläinten merkitys lohduttajana ja tätä kautta mielialan nostajana. Eri-tyisesti koiran läheisyys koettiin mielialaa kohottavana nuoren ollessa allapäin. Myös muut eläimet nostivat mielialaa nuorten mielestä riippumatta siitä, olivatko eläimet nuorten omia vai VillaNutun eläimiä.

"No varmaan, jos on vähän niinku allapäin nii jos se sitte tulee se tyyliin se koira niinku viereen , nii on kai sitä varmaan paljon ilosempi sitte ja nii."

Toisinaan eläinten käytös tai eläimistä johtuva siivoaminen tai hoitaminen ärsytti. Eläimet koettiin kuitenkin olennaisena osana VillaNuttun arjen toimintoja.

"Ku tänne tuli, niin sitte ollu, että just joo, nyt täytyy hoitaa taas. Sit siihen tottu ett se on osa päivää kautta iltaa."

"Niissä on niin iso vastuu meillä, että meiltä ei oo iteltä kysytty mielipidettä halutaanko me ottaa niistä eläimistä sitä vastuuta, että hoijetaan ne eläinvuorot ja annetaan ruuat ja tälleen..."

9.4 Tulosten tarkastelu

Nuorten kertomuksista käy hyvin ilmi, että eläimet tuovat paljon sisältöä nuorten elämään. Eläimistä huolehtiminen luo arkeen säännöllisyyttä ja merkityksellisyyttä. Osa nuorista kertoi oppivansa

eläinten hoidon myötä vastuuta ja kokevansa mielipahaa, jos vastuusta oli luistanut. Eläinten hoidolla vaikuttaisi tutkimuksen mukaan olevan iso rooli myös kasvattavassa mielessä.

Eläimet koettiin läheisinä ja tärkeinä, jopa ystäviä vastaavina luottohenkilöinä. Läsnäolollaan eläimet loivat tukea ja turvaa. Tunteiden purkaminen ja paljastaminen eläimelle vaikutti olevan helpompaa kuin vastaavasti ihmiselle, mikä on tärkeä asia nuorille, kun luottamus aikuisiin voi olla heikolla pohjalla. Keskustelusta oli havaittavissa, että nuoret pitivät eläinten herkkyydestä reagoida erityisesti suruun. Nuoret kokivat eläinten läheisyyden lohduttavana ja turvallisena. Eläinten koettiin myös rentouttavan omaa olotilaa ja vähentävän yksinäisyyden tunnetta.

Eläinten läsnäolo vaikutti luonnollisemmalta tilanteelta nuorille, kuin ilman niitä oleminen. Eläimiä kaivattiin jo hetken poissaolon aikana ja vastaavasti takaisin paluu koettiin mukavammaksi, kun odottamassa oli eläimiä. Eläinten edesauttamana nuoret pitivät siis VillaNuttua viihtyisämpänä paikkana, jonne mielellään palaa.

Hoitovastuu koettiin osaltaan myös raskaana asiana. Kuitenkaan hoitovuorojen määrä ei vaikuttanut kohtuuttomalta kenenkään nuoren mielestä. Haastatteluiden perusteella vaikuttaa siltä, että eläimet ehdottomasti antavat enemmän kuin ottavat. Positiiviset vaikutukset ovat merkittäviä nuorten kannalta. Kihlström-Lehtonen (2009, 5-6) toteaa, että toimintaan osallistumalla ihmisen on mahdollisuus kokea itselleen merkityksellisiä ja hänen hyvinvointiinsa vaikuttavia asioita.

9.5 Johtopäätökset

Tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata nuorten kokemuksia eläinten vaikuttavuudesta ja merkityksestä osana lastensuojeluyksikön arkisia toimintoja. Tavoitteena oli tuottaa kokemuksellista tietoa eläinten mahdollisista vaikutuksista nuorten hyvinvointiin heidän itsensä arvioimina. Tutkimuksen tavoitteena oli myös osallistaa nuoria kehittämään eläinavusteista toimintaa VillaNutussa sekä saada tutkittua tietoa toimeksiantajan hyödynnettäväksi tulevaisuudessa. Vaikka ihminen ja eläin ovat eläneet rinnakkain kautta historian, vasta hiljattain ihmisen ja eläimen vuorovaikutusta on alettu tieteellisesti tutkia osana ihmisen terveyttä ja hyvinvointia. (Honkanen 2013, 12-14.)

Suomalaisia ja kansainvälisiä tutkimuksia eläinavusteisesta terapeuttisesta toiminnasta löytyy useita, joissa eläimiä on tarkasteltu pääasiassa joko erityisen terapian tarjoajina tai ihmisen terveyden edistäjänä. Tarkemmin määriteltynä eläinavusteinen terapia on terveydenhuollon tai sosiaalialan ammattihenkilön eläimen avulla antamaa hoitoa tai kuntoutusta ja sen peruselementteihin kuuluu, että jokaiselle tehdään hoitoon liittyvät tarkat yksilölliset tavoitteet, joiden edistymistä mitataan hoidon aikana. (Pet partners 2014.) Edelleen Pet partners määrittelee kyseessä olevan eläinavusteisen toiminnan silloin, kun toimintaan ei sisällytetä yksilöllisesti laadittuja tarkkoja hoidollisia tavoitteita. Tutkimuksemme tarkastelee juuri eläinavusteisen toiminnan kokemuksellista vaikuttavuutta tiettyyn tutkimusryhmään kokonaisuutena ja ilman terapialähtöistä viitekehystä, joten tutkittava näkökulma on uusi. Tähän kvalitatiiviseen tutkimukseen osallistui 5 nuorta ja vaikka tutkimusjoukko on pieni, antavat tutkimustulokset kuitenkin kuvaa siitä, miten nuoret kokevat eläinten vaikuttavuuden.

Tämä tutkimus vahvisti joitain aikaisempia tutkimustuloksia, kuten sen, että eläimet lievittävät yksinäisyyden tunnetta ja niiden läsnäolo lisää usein turvallisuuden tunnetta (Vartiovaara 2004, 166-167). Tutkimuksemme tulosten mukaan nuoret voivat muodostaa läheisiä, jopa ystävyteen verrattavia suhteita eläimiin ja kokea syvää kiintymystä eläimiä kohtaan.

Honkanen (2013, 46) toteaa pro gradu –tutkielmassaan että lemmikkiperheessä varttumisen on havaittu omaavan positiivisia yhteyksiä mm. lasten ja nuorten itsenäisyyteen ja vastuullisuuteen, tämä ilmeni myös tutkimuksessamme nuorten kuvatessa vastuuntunnetta sekä VillaNutun että omien eläinten hoitamisessa ja huolehtimisessa.

10 POHDINTA

Tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata nuorten kokemuksia eläinten vaikuttavuudesta ja merkityksestä osana lastensuojeluyksikön arkisia toimintoja. Tavoitteena oli tuottaa kokemuksellista tietoa eläinten mahdollisista vaikutuksista nuorten hyvinvointiin heidän itsensä arvioimina. Tutkimuksen tavoitteena oli myös osallistaa nuoria kehittämään eläinavusteista toimintaa VillaNutussa sekä saada tutkittua tietoa toimeksiantajan hyödynnettäväksi tulevaisuudessa. Tutkijoiden näkökulmasta katsottuna tavoitteina olivat myös teoretiedon syventäminen keskeisten käsitteiden tutkimisen kautta, ammatillinen kasvu paitsi tulevana terveydenhoitoalan ammattilaisina mutta myös tutkijoina ja kirjoittajina. Tutkimuksemme oli laadullinen ja tutkimusaineisto kerättiin kahden ryhmäteemahaastattelun avulla, vastaajia oli yhteensä viisi. Laajan ja kattavan tietoperustan avulla pystyimme kasvattamaan omaa tietotaitoamme tutkittavasta aiheesta ja tutkimustyöskentelystä.

Honkanen (2013, 12) viittaa lastenpsykiatri Boris Levinsonin 1960-luvulla tekemistä tapauskohtaisista havainnoista, joissa hänen koiransa vaikutti myönteisesti potilaiden hoitovasteeseen, alkaneen ihmisen ja eläimen välisen tieteellisen tutkimisen. Vaikka jo pitkään on tiedetty eläinten positiivisista vaikutuksista ihmisiin, on eläinavusteisen toiminnan vaikutuksia nuoriin ja lapsiin tutkittu opinnäytetöissä vähän. Aiemmat opinnäytetyöt ovat sivunneet eläinten käytettävyydestä lastensuojelutyössä jolloin tutkimuskohteena ovat olleet lastensuojeluyksikön työntekijät tai asiaa on käsitelty jonkin tietyn eläinterapian näkökulmasta.

Mielestämme tutkimuksemme voi osaltaan toimia eläinavusteisen toiminnan kehittämiseen liittyvän työn pohjana. Toivomme tutkimuksen myös herättävät keskustelua eläinten hyödynnettävyydestä yhtenä lastensuojeluyksiköissä tapahtuvan kuntouttavan työn osa-alueena.

10.1 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimuseettikka on oleellinen osa tutkimuksen luotettavuutta ja sen tarkoituksena on taata eettisesti hyvä tutkimus. Tutkijat tekevät eettisyyteen vaikuttavia valintoja ja päätöksiä koko tutkimusprosessin ajan. Eettinen näkökulma seuraa mukana tutkimusentekoprosessissa aina aiheen valinnasta tutkimusraportin loppuun saattamiseen asti. (Kylmä & Juvakka 2007, 137-139). Tutkimuksemme lähtökohtana on, että haastatteluun osallistuvat henkilöt ovat subjekteja ja sosiaalisia toimijoita. Keskitymme tutkimuksessamme ennen kaikkea henkilöiden omiin kokemuksiin.

Valtakunnallinen lainsäädäntö ohjaa tutkimustyötä erityisesti koskemattomuuden ja yksityisyyden turvaamisen osalta (Kylmä & Juvakka 2007, 139). Tutkijoina huolehdimme siitä, että tutkimus on luottamuksellinen, eikä tutkittavien tietoja luovuteta ulkopuolisille tai käytetä muuhun tarkoitukseen kuin itse tutkimukseen. Tutkittavien nimiä tai muita tunnistetietoja ei paljasteta missään vaiheessa. Tutkimustallenteet ja tutkimuslupalomakkeet tuhoataan, kun niitä ei enää tutkimuksen osalta tarvita. Huolehdimme myös, että valmiista opinnäytetyöstä ei pysty tunnistamaan tutkittavien henkilöllisyyttä. Tunnistamisen minimoimiseksi jätämme haastateltavat yksilöimättä ja esitämme aineistotteet ilman lähdeviitteitä. Huolimatta tutkittavien anonymiteetin säilymisen suojaamisesta, tutkimus rajoittuu yhteen lastensuojeluyksikköön lyhyen ajanjakson aikana, jolloin ulkopuolisella henkilöllä voi olla mahdollisuus arvata tutkimuksen osanottajia.

Hirsjärvi, Remes & Sajavaara (2009, 25) määrittelevät tutkimuksen tärkeimmäksi lähtökohdaksi ihmisarvon kunnioittamisen, tätä kunnioitusta osoittaa tutkittavien asianmukainen perehdytys tutkimuksen tavoitteisiin ja menetelmiin niin, että tutkittava ymmärtää mitä tutkimuksen edetessä tapahtuu ja tutkittava saa vapaasti valita osallistuuko tutkimukseen vai ei. Olemme esitelleet tutkimuksen tavoitteet ja menetelmät tutkittaville ennen tutkimuksen aloittamista, jotta tutkittavat tietävät mistä tutkimuksessa on kysymys ja mihin he osallistuvat. Tutkittaville on tuotu selväksi, että tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja osallistumisen voi keskeyttää missä vaiheessa tahansa. Huoltajille, sosiaalityöntekijöille ja nuorille on myös annettu kirjallisesti tieto tutkimuksesta vastuussa olevista henkilöistä yhteystietoineen. Kuulan (2012, 199) mukaan kerättäessä aineistoa suoraan tutkittavilta on kirjallinen informointi ja tutkittavien vapaaehtoinen suostumus hyvän tutkimusetiikan mukaista. Kallio (2010, 169) korostaa erityisesti laadullisessa tutkimuksessa pidetään tärkeänä, että tutkija tai tutkimusryhmä on aineistonkeruussaan suhteessa suoraan lapsiin, ei ainoastaan heidän vanhempiansa tai institutionaalisiin auktoriteetteihin.

Tutkittavat ovat alaikäisiä, joten teimme tutkimuslupalomakkeet sekä tutkittaville, että heidän huoltajilleen sekä sosiaalityöntekijöille tutkimukseen osallistumisen suostumuksesta. YK:n yleissopimuksessa lasten oikeuksista korostetaan lasten oikeutta tulla kuulluksi ja nähdyksi. Suomen perustuslain 6§ 3 momentin mukaan lasten tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti ja heitä on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä, lastensuojelulain mukaan yli 12-vuotiasta on kuunneltava häntä koskevissa asioissa.

Mikäli tutkimus kohdistuu alle 15-vuotiaisiin, voidaan se tietyin kriteerein toteuttaa ilman vanhempien tai muun huoltajan erillistä suostumusta tai informointia. (Kuula 2012, 251.) Kuulan (2012, 251) ja Niemisen (2010, 40) mukaan tutkimuksesta ei saa aiheutua haittaa tutkittaville ja perusteluina tutkimussuunnitelmassa esitetään yksi tai useampi seuraavista edellytyksistä:

- tutkittavat pystyvät ymmärtämään aiheen ja sen, mitä tutkimukseen osallistuminen tarkoittaa,
- tutkimusaihe ei ole arkaluonteinen ja suostumuksen pyytäminen on vaikeaa, tai
- tutkittavista asioista ei saada kattavaa tutkimustietoa jos aina edellytetään vanhempien lupaa ja suostumista.

Tähän tietoon nojaten olemme päättäneet hyväksyä tutkimukseemme myös nuoria, vaikka heillä ei olisi huoltajien suostumusta edellä mainituin kriteerein ja mikäli nuori itse on halukas osallistumaan tutkimukseen. Mielestämme tutkimuksesta ei koidu haittaa tutkittaville, he pystyvät ymmärtämään aiheen ja tutkimukseen osallistumisen tarkoituksen, eikä tutkimuksemme ole tähän tietoon nojaten arkaluonteinen.

10.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimustoiminnan, tieteellisentiedon ja sen hyödyntämisen kannalta on tutkimuksen luotettavuuden arvioiminen ensiarvoisen tärkeää. Yleiset laadullisen tutkimuksen luotettavuuskriteereitä ovat uskottavuus, vahvistettavuus, refleksiivisyys ja siirrettävyys (Kylmä & Juvakka 2007,127). Haastatellut nuoret valittiin tutkimukseen tarkoituksenmukaisesti, koska kaikilla on kokemusta eläinavusteisesta toiminnasta VillaNutussa.

Olemme kuvanneet koko tutkimusprosessia tässä raportissa paitsi kronologisesti edeten, mutta myös hyvin yksityiskohtaisesti kuvaillen sen eri vaiheita. Tällä olemme pyrkineet lisäämään tutkimuksemme vahvistettavuutta niin, että opinnäytetyöprosessimme etenemistä on helppo seurata. Kylmä ym. (2007, 129) määrittelevät vahvistettavuuden niin, että kirjaamalla kuvataan koko tutkimusprosessia niin selkeästi, että sitä on helppo seurata lukemalla.

Tutkijoilta edellytetään refleksiivisyyttä, jolla tarkoitetaan tutkijoiden tietoisuutta omista lähtökohdistaan tutkijoina. Refleksiivisyydellä tarkoitetaan myös sitä miten tutkija arvioi omaa vaikutusta tutkimusaineistoon ja –prosessiin (Kylmä ym. 2007, 129). Tutkijoina tiedostimme kokemattomuutemme

haastattelijoina ja sen vuoksi suunnittelimme haastattelutilanteet ennalta mahdollisimman tarkasti. Teemahaastattelurungon kysymykset suunniteltiin mahdollisimman avoimiksi, jolloin haastateltavat saivat vapaasti tuoda esille kokemuksiaan ja mielipiteitään kysymysten ohjaamatta heitä suuntaan tai toiseen. Tutkijoina huolehdimme siitä, että keskustelu kuitenkin pysyi aiheessa ja vastasi asetettua tutkimustehtävää. Nauhoitimme molemmat haastattelut ja litteroimme ne sanasta sanaan tekstimuotoon tuoreeltaan heti haastattelua seuraavana päivänä.

Olemme käyneet haastateltavien elämäntilanteeseen ja tämän hetkiseen elinympäristöön liittyviä erityispiirteitä mahdollisimman yksityiskohtaisesti läpi huomioiden nuorten yksityisyydensuojan. Tällä olemme pyrkineet lisäämään tutkimuksen luotettavuutta sen siirrettävyyden osalta. Jotta tutkimus olisi siirrettävä, täytyy tutkijan kuvailla riittävästi tutkimukseen osallistujien taustoja. (Kylmä ym. 2007, 129.)

Reliaabeliutta eli tutkimuksemme luotettavuutta lisäsimme sillä, että molemmat tutkijat lukivat, luokittelivat ja analysoivat litteroidut haastattelut ensin erikseen ja sen jälkeen vasta yhdessä. Hirsjärvi ym. (2009, 231) määrittelee tutkimuksen reliaabeliksi kahden tai useamman tutkijan päätyessä samaan tulokseen. Havainnollistamme analysointia haastatteluun osallistuneiden nuorten vastauksen mukaan suorilla lainauksilla, jotka ovat tekstissä kursivoituina. Nuorten yksityisyyden suojaamiseksi jätimme suorat lainaukset merkitsemättä ja valikoimme lainaukset niin, että sisällöstä ei voi päätellä vastaajaa.

Ryhmähaastattelun valitsimme, jotta nuorilla olisi toistensa tuki. Pötsönen ja Välimaa (1998, 2) toteavat ryhmähaastattelun hyväksi monimuotoisen informaation keräämisessä, koska sen avulla saadaan selville paitsi mitä on tapahtunut tai mitä asiasta ollaan mieltä, mutta myös minkälaisia asenteita, kokemuksia, näkemyksiä ja odotuksia osallistujilla on tutkittavasta aiheesta. Edelleen he kertovat ryhmässä olemisen tuovan osallistujille turvallisuuden ja varmuuden tunteita, ja ryhmän synergiaa voidaan hyödyntää toisen jatkaessa siitä mihin toinen jäi (Pötsönen ym. 1998, 2 – 3). Samalla ryhmän sisäinen paine voi vaikuttaa yksittäisten nuorten vastauksiin ohjaavasti ja niin ollen heikentää tutkimuksen luotettavuutta. Tämä olikin hieman huomattavissa haastatteluissa, sillä nuoret mielellään mukailivat edellisen vastaajan vastausta. Huolehdimme tutkijoina kuitenkin siitä, että jokaisen mielipide kysyttiin ja jokainen tuli kuulluksi.

10.3 Kehittämisehdotukset

Tutkimuksemme tiedonhankintamenetelmä oli teemahaastattelu, jossa jokaiselle tutkimukseen osallistuneelle annettiin mahdollisuus kuvata omia kokemuksiaan sanoin. Ottaen huomioon tutkittavien lastensuojelutaustan ja elämän kehityksellisen murroskohdan, jolloin suhde aikuisiin saattaa olla etäinen, saimme tutkimukseemme kuitenkin hyvin materiaalia kahdesta tekemästämme ryhmähaastattelusta.

Nuorten näkökulman tutkimiseen olisi voinut käyttää myös eri tutkimusmenetelmiä haastattelun tueksi, esimerkiksi nuoren eläimeen ottaman kontaktin havainnointi haastattelun aikana olisi voinut kertoa enemmän vuorovaikutuksesta ja eläimen merkityksellisyydestä juuri sillä hetkellä. Luovan menetelmän keinoin nuorilta olisi voinut saada monipuolisemman reaktion eläimeen, esimerkiksi mahdollistamalla nuorille valokuvauksen haluamastaan eläimestä ja tilanteesta. Pohdimmekin näitä edellä mainittuja vaihtoehtoisia tutkimusmenetelmiä haastattelumme tueksi, mutta jouduimme luopumaan niistä mm. rajallisten aikaresurssien takia.

Tutkimus olisi ollut mielenkiintoista toteuttaa pidemmällä aikavälillä, yhdistämällä opinnäytetyöhön VillaNutussa tehtävän työharjoittelun. Näin nuoriin tutustumisaika olisi pidempi ja luottamuksellisten ihmissuhteiden luominen helpompaa. Samoin pidemmällä aikajaksolla olisi voitu hyödyntää juuri toiminnallisia ja luovia menetelmiä yhdessä haastattelun kanssa.

10.4 Jatkotutkimushaasteet

Jatkotutkimuskohteena voisi verrata tämän tutkimuksen myötä nuorten esiin nostamien eläinavusteisen toiminnan kehittämishaasteiden toteutumista VillaNutussa toistetun tutkimuksen keinoin, teemahaastattelurunkomme on vapaasti toisten käytettävissä. Olisi myös mielenkiintoista tehdä verrokkitutkimus jonkun toisen eläinavusteisia menetelmiä hyödyntävän lastensuojeluyksikön nuorten ajatuksista eläinten vaikuttavuudesta heidän psyykkiseen hyvinvointiinsa.

LÄHTEET

Aalberg V. & Siimes M. 2010. Lapsesta aikuiseksi – Nuoren kypsyminen naiseksi tai mieheksi. Uusitun laitoksen 2. painos. Helsinki: Nemo.

Anttonen, V. 2002. Uskonto eläimiä koskevan tiedon organisoijana. Teoksessa Ilomäki, H & Lauhakangas O. (toim) 2002. Eläin ihmisen mielenmaisemassa. 1. painos. Hakapaino oy, Helsinki. 63-82.

Bardy M. (toim.) 2013. Lastensuojelun ytimissä. Tampere: Juvenes Print.

Dunderfelt T. 2004. Elämänkaaripsykologia. 9. – 12.painos. Helsinki: WSOYpro.

Ekebom H. & Kupari M. 2012. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta lastensuojelunavohuollon asiakkaiden tukena. Diakonia ammattikorkeakoulu Diak Etelä. Opinnäytetyö. Viitattu 26.11.2014. www.theseus.fi

Finlex 2007. Lastensuojelulaki 13.4.2007/417. Viitattu 31.10.2014. www.finlex.fi

Fine A. 2010. Handbook on animal assisted therapy, theoretical foundations and guidelines for practice. United states of America: Elsevier Inc.

Färm M. 2013. Eläinavusteinen toiminta ja eläinavusteinen terapia –systemaattinen kirjallisuuskatsaus. Saimaan ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Viitattu 26.11.2014 www.theseus.fi

Handlin, Nilsson, Ejdebäck, Hydbring-Sandberg & Uvnäs-Moberg 2012. Associations between the Psychological Characteristics of the Human–Dog Relationship and Oxytocin and Cortisol Levels. *Anthrozoos: A Multidisciplinary Journal of The Interactions of People & Animals*, volume 25, issue 2, PP. 215–228. <http://www.ingentaconnect.com/content/bloomsbury/azoos> viitattu 26.11.2014

Hagfors R. & Kajanoja J. 2011. Hyvän kehän teoria. Teoksessa J. Saari (toim.) 2011. Hyvinvointi. 1. painos. Helsinki: Gaudeamus, 169 – 190.

Heikkinen-Peltonen R., Innamaa M. & Virta M. 2009. Mieli ja terveys. Helsinki:Edita.

Heino T. 2013. Lastensuojelun tilastot, asiakkaat ja palvelut. Teoksessa M. Bardy (toim.) 2013. Lastensuojelun ytimissä. Tampere: Juvenes Print, 52-75.

Hirsjärvi S. & Remes P. & Sajavaara P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Hoffrén J. & Rättö H. 2011. Hyvinvoinnin mittarit. Teoksessa J. Saari (toim.) Hyvinvointi. 1.painos. Helsinki: Gaudeamus, 219 – 239.

Honkanen T. 2013. Pro gradu tutkielma, Turpaterapiaa ja karvaista kaveruutta: Ihmisen ja eläimen välinen suhde sekä eläinten koetut vaikutukset hyvinvointiin ja elämäntyytyväisyyteen. Tampereen yliopisto.

Hotari K-E., Oranen M. & Pösö T. 2013. Lapset lastensuojelun osallisina. Teoksessa M. Bardy (toim.) 2013. Lastensuojelun ytimissä. Tampere: Juvenes Print, 117-132.

Ikäheimo K. 2013. 2. Eläinavusteisen työskentelyn määritelmiä ja termejä (AAA ja AAT). Teoksessa K. Ikäheimo (toim.) Karvaterapiaa, eläinavusteinen työskentely Suomessa. 1. painos. Helsinki: Solution Models House. 10-13.

Ilomäki, H. & Lauhakangas, O. 2002. Lukijalle. Teoksessa Ilomäki H & Lauhakangas O. (toim) 2002. Eläin ihmisen mielenmaisemassa. 1. painos. Hakapaino oy, Helsinki. 7-25.

Jarasto P. & Sinervo N. 1999. Murrosikäisen ja nuoren maailma. 1. painos. Jyväskylä: Gummerus.

Kajaanin ammattikorkeakoulu 2015. Opinnäytetyöpakki. Teemoittelu. Viitattu 8.5.2015.
<http://www.kamk.fi/opari/Opinnaytetyopakki/Teoreettinen-materiaali/Tukimateriaali/Laadullisen-analyysi-ja-tulkinta/teemoittelu>

Kallio K. 2010. Lasten ja nuorten epäsuoran kohtaamisen etiikka. Teoksessa H. Lagström & T. Pösö & N. Rutanen & K. Vehkalahti (toim.) Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka. Helsinki: Nuorisotutkimusseura ry., 163 – 187.

Karila-Hietala R., Wahlbeck K., Heiskanen T., Stengård E. & Hannukkala M. 2013. Mielenterveys elämäntaitona. Turenki: Suomen Mielenterveysseura.

Karvonen K. & Poskiparta M. 2012. Eläimestä tukea. Eläimen ja nuoren vuorovaikutus. Keskipohjanmaan ammattikorkeakoulu www.theseus.fi viitattu 26.11.2014

Kihlström-Lehtonen H. 2009. Minä ja koirani. Koiran vaikutus toiminnalliseen hyvinvointiin. Jyväskylän yliopisto. Terveystieteiden tiedekunta. Pro gradu –tutkielma. Viitattu 08.05.2015.
https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/22209/URN_NBN_fi_jyu-200910203997.pdf?sequence=1

Kirvesniemi A-M. 2014. Vuorovaikutus eläinavusteisessa yksilöpsykoterapiassa. Tampereen yliopisto, yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö, sosiaalipsykologian pro gradu –tutkielma 2014.

Koskenkangas N. & Rahko E. 2007. ”On niin hyvä olla nyt”. Hyvinvointiin vaikuttavat tekijät Siikalatvan seutukunnan 9.luokkalaisten nuorten kuvaamina. Oulu: Oulun seudun ammattikorkeakoulu, opinnäytetyö.

Kronqvist E-L. & Pulkkinen M-L. 2007. Kehityspsykologia. 1.painos. Helsinki: WSOY.

Kumpulainen K. & Mikkola A. & Rajala A. & Hilppö J. & Lipponen L. 2014. Positiivisen pedagogiikan jäljillä. Teoksessa L. Uusitalo-Malmivaara (toim.) Positiivisen psykologian voima. Juva: PS-kustannus, 224-242.

Kylmä J. & Juvakka T. 2012. Laadullinen terveystutkimus. 2. painos. Helsinki: Edita.

Laine T. 1994. Perhe yhteiskunnan muutoksessa. Teoksessa O. Rosblom, U. Ruuskanen, T.

Laine & H. Vertio (toim.) Nuorten hoitotyö. 1. painos. Tampere: Tammer-Paino, 31-46.

Laukkanen S. 2013. Eläinten läheisyys tunne-elämämme säätelykeinona. Teoksessa K. Ikäheimo (toim.) 2013. Karvaterapiaa – eläinavusteinen työskentely Suomessa. 1. painos. Helsinki: Solutio Models House. 22-35.

Luopa P., Kivimäki H., Matikka A., Vilkki S., Jokela J., Laukkarinen E. & Paananen R. 2014.

Nuorten hyvinvointi Suomessa 2000 – 2013. Kouluterveyskyselyn tulokset. THL raportti 25/2014, Tampere.

Lönnqist J., Heikkinen M., Henrikson M., Marttunen M. & Partonen T. 2011. Psykiatria. 9. uudistettu painos. Jyväskylä: Gummerus Oy.

Marino Lori 2012. Construct Validity of AnimalAssisted Therapy and Activities: How Important Is the Animal in AAT? Anthrozoos: A Multidisciplinary Journal of The Interactions of People & Animals. Volume 25, Supplement 1, August 2012, pp. 139-151(13) <http://www.ingentaconnect.com/content/bloomsbury/azoos> viitattu 2.10.2014

McCardle P., McCune S., Griffin J. & Maholmes V. 2011. How animals affect us, examining the influence of human-animal interaction on child development and human health. American Psychological Association: Washington DC.

Myllyniemi S. & Berg P. 2013. Nuoria liikkeellä! Nuorten vapaa-aikatutkimus 2013. Opetus- ja kulttuuriministeriö, Korpijyvä.

Nieminen L. 2010. Lasten ja nuorten tutkimus: Oikeudellinen tarkastelu. Teoksessa H. Lagström & T. Pösö & N. Rutanen & K. Vehkalahti (toim.) Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka. Helsinki, Nuorisotutkimusseura, 25-42.

Nurmiranta H., Leppämäki P. & Horppu S. 2009. Kehityspsykologiaa lapsuudesta vanhuuteen. 1. painos. Helsinki: Kirjapaja.

Pötsönen R. & Välimaa R. 1998. Ryhmähaastattelu laadullisen terveystutkimuksen menetelmänä. Jyväskylän yliopisto: Terveystieteen laitoksen julkaisusarja 9/1998.

Saari J. (toim.) 2011. Hyvinvointi. Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Helsinki: Gaudeamus

Saastamoinen K. 2010. Lapsen asema sijaishuollossa – käsikirja arjen toimintaan. 2. uudistettu painos. Helsinki: Edita.

Sajaniemi N. & Mäkelä J. 2014. Ihminen voi hyvin joukossa. Teoksessa L. Uusitalo-Malmivaara (toim.) Positiivisen psykologian voima. Juva: PS-kustannus, 136-159.

Salo O. & Tuunainen K. 1996. Da Capo – alusta uudelleen, kliininen psykologia. 1.painos. Hämeenlinna: Karisto Oy.

Salovuori, T. 2014. Luonto kuntoutumisen tukena. 1. painos. Tampere: Mediapinta

Sinkkonen J. 2013. Lapsen yksilökehitys ja suhde eläimiin. Teoksessa K. Ikkäheimo Karvaterapiaa – eläinavusteinen työskentely Suomessa. Helsinki: Solution Models House, 37-43.

Taskinen S. 2010. Lastensuojelulain soveltaminen. Helsinki: Edita.

THL 2014. Lastensuojelu 2013 – Tilastoraportti 26/2014. Viitattu 14.11.2014 <http://www.thl.fi/fi/tilastot/tilastot-aiheittain/lasten-nuorten-ja-perheiden-sosiaalipalvelut/lastensuojelu>

THL 2014. Lastensuojelun käsikirja. Viitattu 05.11.2014. <http://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/sijaishuolto>

THL 2013. Mielen hyvinvointi. Viitattu 31.10.2014.

<http://www.thl.fi/fi/aiheet/tietopaketit/terveyden-ja-hyvinvoinnin-edistaminen-ammattillisessa-koulutuksessa/mielen-hyvinvointi>

Tiitola A. 2012. Koira-avusteinen terapia ja sen terveysvaikutukset lasten ja nuorten kuntoutumiseen. Vaasan ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. www.theseus.fi viitattu 26.11.2014

Tuovinen S. 2014. Koira-avusteinen terapia lasten psyykkisten häiriöiden hoidossa. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. www.theseus.fi viitattu 26.11.2014

Uusitalo S. 2011. Tahdonheikkous ja hyvinvointi. Teoksessa J. Saari (toim.) Hyvinvointi. 1.painos. Helsinki: Gaudeamus, 264 – 287.

Vartiovaara, I. 2004. Voimaa eustressistä. 1.painos. Helsinki: Duodecim.

Vertio H. 1994. Nuoruuden käsite. Teoksessa O. Rosblom, U. Ruuskanen, T. Laine & H. Vertio (toim.) Nuorten hoitotyö. 1.painos. Tampere: Tammer-Paino, 9-27.

Villanuttu. 2014. Viitattu 22.11.2014 www.villanuttu.fi

Vuorenmaa S. 2013. Eläinten merkitys Villanutun nuorten hyvinvoinnille: työntekijöiden näkökulma. Centria ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. www.theseus.fi viitattu 26.11.2014

Ylimaunu, J. 2002. Elinkeinot ihmisen ja eläimen suhteen muokkaajana. Teoksessa Ilomäki, H & Lauhakangas O. (toim) 2002. Eläin ihmisen mielenmaisemassa. 1. painos. Hakapaino oy, Helsinki. 115-133

LIITTEET

LIITE 1 Kyselylomake

LIITE 2 Kyselyn saatekirje nuorelle

LIITE 3 Kyselyn saatekirje huoltajille

LIITE 4 Kyselyn saatekirje sosiaalityöntekijöille

ELÄIMET

Mitä eläimet merkitsevät sinulle?

Onko teillä kotona koti- tai lemmikkieläimiä?

ELÄINTEN HERÄTTÄMÄT TUNTEET

Millaisena olet kokenut eläinten kanssa toimimisen ja hoitamisen?

Mitä yleensä teet eläinten kanssa?

Hoidatko eläimiä vapaaehtoisesti ja yhtenä osana arjen rutiineja?

ELÄINTEN LÄSNÄOLON VAIKUTUS NUORIIN

Koetko eläinten tuovan elämääsi jotain uutta? Kuvaile mitä.

Oletko huomannut muutoksia omassa itsessäsi Villanutussa olon aikana, joka johtuisi eläimistä?

Kuvaile ja kerro mitä.

ELÄINTEN VAIKUTUS NUORTEN MIELIALAAN

Onko eläin voinut helpottaa oloasi? Kuvaile tilannetta. Kerro mitä tapahtui?

Onko eläin voinut vaikeuttaa oloasi? Kuvaile tilannetta. Kerro mitä tapahtui?

ELÄINAVUSTEISEN MENETELMÄN KEHITTÄMINEN VILLANUTUSSA

Miten kehittäisit toimintaa? Kerro esimerkkejä tilanteista.

Olemme kaksi sairaanhoitajaopiskelijaa Oulun Ammattikorkeakoulu Oy:stä. Lastensuojeluyksikkö VillaNuttu Oy on yhteistyökumppanimme opinnäytetyössä, jonka aiheena on ”Eläinten vaikutus nuorten psyykkiseen hyvinvointiin – kokemuksia nuorten kertomana”. Olemme keskustelleet yhdessä VillaNuttu Oy:n vastuuhjaaja Sari Kyllin kanssa mahdollisuudesta pyytää VillaNutun nuoria mukaan tähän opinnäytetyöprosessiin.

Opinnäytetyömme on laadullinen tutkimus, jossa keräämme teidän nuorten kokemuksia ja ajatuksia teemahaastattelun avulla pienryhmissä keskustellen. Haastattelut on tarkoitus toteuttaa marraskuun 2014 aikana ja tarkoituksenamme on kerätä teidän nuorten henkilökohtaisia kokemuksia ja ajatuksia eläinten merkityksestä hyvinvoinnille.

Haastattelunauhoitteiden tekstitiedostoksi kirjaamisen yhteydessä haastateltavien ja haastattelussa esille tulevien muiden henkilöiden nimet hävitetään. Haastatteluissa kerättyjä tietoja säilytetään niin, että vain opinnäytetyön tekijät pääsevät niihin käsiksi ja ne hävitetään kokonaan viimeistään opinnäytetyön valmistuttua.

Sinun on mahdollista keskeyttää opinnäytetyöprosessiin osallistuminen milloin tahansa, eikä tästä koidu sinulle mitään haittaa. Henkilöllisyytesi säilyy ulkopuolisilta salassa, eikä sinua ole mahdollista tunnistaa valmiin opinnäytetyön perusteella. Vaitiolovelvollisuus sitoo meitä paitsi koko opinnäytetyöprosessin ajan mutta myös sen jälkeen. Tämän hetken arvion mukaan opinnäytetyömme valmistuu vuoden 2015 tammikuun loppuun mennessä.

Tarvittaessa voit ottaa yhteyttä meihin tai Sariin, jos tarvitset lisätietoja.

Kiitämme vaivannäöstänne!

Oulussa 04.11.2014

Ystävällisin terveisin,

Tanja Poropudas & Sarianne Järvenpää
Oulun Ammattikorkeakoulu Oy

Tällä lomakkeella suostun osallistumaan opinnäytetyöprosessiin. Saat osallistua keskusteluihin ja opinnäytetyön väli- sekä loppuarviointiin. Opinnäytetyöntekijöitä sitoo vaitiolovelvollisuus ja kerätty materiaali hävitetään asianmukaisesti viimeistään opinnäytetyön valmistuttua.

LUPALOMAKE

- Osallistun opinnäytetyöprosessiin
- Saan esiintyä opinnäytetyössä julkaistuissa kuvissa tunnistamattomana

Paikka ja päivämäärä:

Allekirjoitus

_____ / ____ /20____

Olemme kaksi sairaanhoitajaopiskelijaa Oulun Ammattikorkeakoulu Oy:stä. Lastensuojeluyksikkö VillaNuttu Oy on yhteistyökumppanimme opinnäytetyössä, jonka aiheena on ”Eläinten vaikutus nuorten psyykkiseen hyvinvointiin – kokemuksia nuorten kertomana”. Olemme keskustelleet yhdessä VillaNuttu Oy:n vastuuohjaaja Sari Kyllin kanssa mahdollisuudesta pyytää nuoria mukaan tähän opinnäytetyöprosessiin.

Opinnäytetyömme on laadullinen tutkimus, jossa keräämme nuorten kokemuksia ja ajatuksia teemahaastattelun avulla pienryhmissä keskustellen. Haastattelut on tarkoitus toteuttaa marraskuun 2014 aikana. Tarkoituksena on kerätä nuorilta henkilökohtaisia kokemuksia ja ajatuksia siitä, miten he kokevat eläinten vaikuttavan omaan psyykkiseen hyvinvointiin.

Haastattelunauhoitteiden tekstitiedostoksi kirjaamisen yhteydessä haastateltavien ja haastateluissa esille tulevien muiden henkilöiden nimet hävitetään. Nuorilta kerättyjä tietoja säilytetään niin, että vain opinnäytetyön tekijät pääsevät niihin käsiksi ja ne hävitetään kokonaan viimeistään opinnäytetyön valmistuttua.

Nuoren on mahdollista keskeyttää opinnäytetyöprosessiin osallistuminen milloin tahansa, eikä hänelle koidu tästä mitään haittaa. Nuoren henkilöllisyys säilyy ulkopuolisilta salassa, eikä nuorta ole mahdollista tunnistaa valmiin opinnäytetyön perusteella. Vaitiolovelvollisuus sitoo meitä paitsi koko opinnäytetyöprosessin ajan mutta myös sen jälkeen. Tämän hetken arvion mukaan opinnäytetyömme valmistuu vuoden 2015 tammikuun loppuun mennessä.

Tarvittaessa voit ottaa yhteyttä meihin tai Sariin, jos tarvitset lisätietoja.

Kiitämme vaivannäöstänne!

Oulussa 04.11.2014

Ystävällisin terveisin,

Tanja Poropudas & Sarianne Järvenpää

Oulun Ammattikorkeakoulu Oy

Tällä lomakkeella annatte nuorelle luvan osallistua opinnäytetyöprosessiin. Nuori saa osallistua keskusteluihin ja opinnäytetyön väli- sekä loppuarviointiin. Opinnäytetyöntekijöitä sitoo vaitiolovelvollisuus ja nuorilta kerätty materiaali hävitetään asianmukaisesti viimeistään opinnäytetyön valmistuttua.

LUPALOMAKE

- Nuori saa osallistua opinnäytetyöprosessiin
- Nuori saa esiintyä opinnäytetyössä julkaistuissa kuvissa tunnistamattomana

Paikka ja päivämäärä:

Huoltajien allekirjoitukset

_____ / ____ / 20____

Olemme kaksi sairaanhoitajaopiskelijaa Oulun Ammattikorkeakoulu Oy:stä. Lastensuojeluyksikkö VillaNuttu Oy on yhteistyökumppanimme opinnäytetyössä, jonka aiheena on ”Eläinten vaikutus nuorten psyykkiseen hyvinvointiin – kokemuksia nuorten kertomana”. Olemme keskustelleet yhdessä VillaNuttu Oy:n vastuuohjaaja Sari Kyllin kanssa mahdollisuudesta pyytää nuoria mukaan tähän opinnäytetyöprosessiin.

Opinnäytetyömme on laadullinen tutkimus, jossa keräämme nuorten kokemuksia ja ajatuksia teemahaastattelun avulla pienryhmissä keskustellen. Haastattelut on tarkoitus toteuttaa marraskuun 2014 aikana ja tarkoituksenamme on kerätä nuorilta henkilökohtaisia kokemuksia ja ajatuksia siitä, miten he kokevat eläinten vaikuttavan omaan psyykkiseen hyvinvointiin. Tätä tietoa voidaan tulevaisuudessa hyödyntää kehitettäessä VillaNutun toimintaa.

Haastattelunauhoitteiden tekstitiedostoksi kirjaamisen yhteydessä haastateltavien ja haastateluissa esille tulevien muiden henkilöiden nimet hävitetään. Nuorilta kerättyjä tietoja säilytetään niin, että vain opinnäytetyön tekijät pääsevät niihin käsiksi ja ne hävitetään kokonaan viimeistään opinnäytetyön valmistuttua.

Nuoren on mahdollista keskeyttää opinnäytetyöprosessiin osallistuminen milloin tahansa, eikä hänelle koidu tästä mitään haittaa. Nuoren henkilöllisyys säilyy ulkopuolisilta salassa, eikä nuorta ole mahdollista tunnistaa valmiin opinnäytetyön perusteella. Vaitiolovelvollisuus sitoo meitä paitsi koko opinnäytetyöprosessin ajan mutta myös sen jälkeen. Tämän hetken arvion mukaan opinnäytetyömme valmistuu vuoden 2015 tammikuun loppuun mennessä.

Tarvittaessa voit ottaa yhteyttä meihin tai Sariin, jos tarvitset lisätietoja.

Kiitämme vaivannäöstänne!

Oulussa 04.11.2014

Ystävällisin terveisin,

Tanja Poropudas & Sarianne Järvenpää
Oulun Ammattikorkeakoulu Oy

Tällä lomakkeella annatte nuorelle luvan osallistua opinnäytetyöprosessiin. Nuori saa osallistua keskusteluihin ja opinnäytetyön väli- sekä loppuarviointiin. Opinnäytetyöntekijöitä sitoo vaitiolovelvollisuus ja nuorilta kerätty materiaali hävitetään asianmukaisesti viimeistään opinnäytetyön valmistuttua.

LUPALOMAKE

- Nuori saa osallistua opinnäytetyöprosessiin
- Nuori saa osallistua opinnäytetyössä julkaistuissa kuvissa tunnistamattomana

Paikka ja päivämäärä:

_____ / ____ /20_____

Sosiaalityöntekijän allekirjoitus
